5 ԱՊՐԻԼ 1994, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 62 (565)

Ազգ
Azg
armenian daily

SABCO
OVERSEAS TRADING LTD.
LIMASSOL CENTRE, BLOCK B, SUITE 307, P. O. BOX 6543
TEL +357-5-370962
FAX. +357-5-379945
OUR BANKERS: B. E. M. O. BANK, LIMASSOL, CYPRUS: FEDERAL BANK OF THE MIDDLE EAST, LIMASSOL, CYPRUS: BANK OF CYPRUS, LIMASSOL, CYPRUS: HELLENIC BANK, LIMASSOL, CYPRUS
Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների համար
Կիպրոսի եւ Ռոտերդամի պահեստներից
ԾԽԱԽՈՏ, ՄԹԵՐՔ, ԽՄԻՉՔ, ԿԱԴՕՒՅՔ
ուղիղ հասցեատիրոջը՝ նավով եւ ինքնաթիռով

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՑ

Բելառուսը կդառնա մայիսյան հանդիպման միջնորդը

ՄՈՍԿՎԱ, 4 ԱՊՐԻԼ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բելառուսը ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման միջնորդ կդառնա Բիշքեկում Ադրբեջանի եւ Հայաստանի խորհրդարանների ղեկավարների մայիսյան հանդիպման ժամանակ: Դրան կմասնակցի Բելառուսի ԳԽ նախագահի Մեչիսլավ Գրիբը: Այդ մասին կիրակի օրը հայտարարվեց ԱՊՀ միջխորհրդարանային համաժողովի խաղաղարար խմբի հետ նրա հանդիպման ժամանակ: Խումբը Մինսկ էր ժամանել Երեւանից, նախքան այդ լինելով Բաքվում եւ Լեռնային Ղարաբաղում:

Խաղաղարար խմբի Մինսկ ժամանելը, Բելառուսի խորհրդարանի ղեկավարի հետ շփվելը պատահական չէին, երեկ Մինսկից Մոսկվա վերադառնալուց հետո ասաց պատվիրակության ղեկավար Կիրգիզիայի ԳԽ նախագահի Մեդետկան Շերիմկուլովը: Նրա խոսքերով, «Ղարաբաղի շրջանում խաղաղության հաստատման համար հարկավոր է միջնորդական առաքելությամբ ԱՊՀ բոլոր պետությունների շահագրգռություն»: Նրա կարծիքով, բելառուսական կողմն ունի կոնկրետ առաջարկություններ, որոնք կքննարկվեն մայիսի սկզբներին Բիշքեկում: Խոսելով Անդրկովկասում, այդ թվում հակամարտության գոտում ԱՊՀ միջխորհրդարանային համաժողովի խաղաղարար խմբի ուղեւորության արդյունքների մասին, Շերիմկուլովը նշեց, որ Բիշքեկի հանդիպմանը մասնակցելու իրենց համաձայնությունն են տվել Ադրբեջանի եւ Հայաստանի խորհրդարանների ղեկավարները: Նա չբացառեց դրան Լեռնային Ղարաբաղի ներկայացուցիչների մասնակցության հնարավորությունը: Խաղաղարար խմբի ղեկավարը ղարաբաղյան ճգնաժամի հաղթահարման գլխավոր պայման համարեց «հակամարտության գոտում ռազմական գործողությունների լիակատար դադարեցումը»: Այդ մասին կխոսվի Բիշքեկի հանդիպման ժամանակ, ընդգծեց նա:

Շերիմկուլովի գնահատման համաձայն, ԱՊՀ խորհրդարանականները մտահոգված են նաեւ այլ խնդիրների լուծմամբ: Մասնավորապես քաղաքական խնդիր է Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը, տնտեսական խնդիրներ են շրջափակման վերացումը, ենթակառուցվածքների, այդ թվում գազամուղի, երկաթուղիների եւ ավտոճանապարհների վերականգնումը: Նրա կարծիքով, սոցիալական խնդիրների թվում առաջին տեղում է գաղթականների վերադարձը հարազատ օջախներ:

Խոսելով հակամարտ կողմերի տարանջատմանը ԱՊՀ խաղաղարար ուժերի մասնակցության հեռանկարների մասին, Շերիմկուլովն ընդգծեց. «Մենք չենք կարող խաղաղարար ջանքերի ամբողջ պատասխանատվությունը դնել միայն Ռուսաստանի վրա»: Նրա գնահատմամբ, «առայժմ չի խոսվում զինվորների թվակազմի եւ ԱՊՀ երկրների խաղաղարար ստորաբաժանումների մասնակցության չափի մասին»: Տվյալ փուլում կարեւոր է ձգտել այն բանին, որ ԱՊՀ մասնակից բոլոր պետությունները Լեռնային Ղարաբաղում խաղաղության հաստատմանն աջակցելու պատրաստակամություն դրսեւորեն, եզրակացրեց Մեդետկան Շերիմկուլովը:

ԶՈՐԱՀԱՎԱՔ

Վ. Սարգսյան. Դասալիքները հանգիստ ապագա չեն ունենա

Պատրաստվում է ադրբեջանական նոր գրո՞հ

ՀՀ պետնախարար, զորակոչային հանձնաժողովի նախագահ Վազգեն Սարգսյանի կիրակնօրյա հեռուստազրույցը նվիրված էր Հայաստանում պահեստայինների ուսումնական զորահավաքների հարցին: Նշելով, որ նախորդ զինակոչը «գերազանց» է ընթացել, նա անդրադարձավ դասալքության խնդրին, երեկ հայտնեց Նոյյան Տապան գործակալությունը: Ըստ Վազգեն Սարգսյանի, հայտնի են բոլոր դասալիքների անունները, եւ եթե նրանք բոլորը չեն այսօր պատժված, ապա պատճառն այն է, որ ծանր ժամանակներ են, եւ նրանց որոնումների համար ժամանակը չի բավականացնում: Սակայն ժամանակը կգա, եւ բոլորը կկանգնեն դատարանի առջեւ: Ըստ նրա, ձեռք են առնվել բոլոր միջոցները հանրապետության տարածքից դասալիքների հեռացումը խոչընդոտելու համար. «Օդանավակայանը փակ է այս կարգի համար»: Գործում է Ինստիտուտը, որի միջոցով Հայաստանը լքած դասալիքները կարող են վերադառնալ: Ըստ պետնախարարի, նրանց ներում չկա, նրանք հանգիստ ապագա չունենան, դասալիքները չեն կարող անվտանգ ապրել, աշխատել կամ սովորել: Ավելին՝ նրանց անունները կգրվեն «սեւ ցուցակում»:

Վազգեն Սարգսյանը խոսեց, որ շրջխորհուրդների այն նախագահները, որոնք չեն կարողանա ապահովել զինակոչի նորմալ ընթացքը, իրենք կուղարկվեն ծառայության: Նա ասաց նաեւ, որ ծանուցում ստացած եւ չներկայացած զինակոչիկները բռնությամբ կտարվեն ծառայության, իսկ դիմադրության դեպքում կկանգնեն դատարանի առջեւ:

«Առաջին զորակոչը հաջող անցավ, երկրորդն ավելի հաջող կընթանա», այսպես ավարտեց իր ելույթը պետնախարարը:

Իսկ այժմ ղարաբաղյան ռազմաճակատում արդեն վեցերորդ օրն է, ինչ դրությունը համեմատաբար կայուն է, թեեւ ադրբեջանական կազմավորումները շարունակում են երբեմն-երբեմն ռազմաճակատի տարբեր հատվածներում գնդակոծել հայկական պաշտպանական դիրքերը: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից հաղորդում են, թե այսօր վաղ առավոտյան խոշոր տրամաչափի գնդացիրներից գնդակոծվել են Ֆիզուլու շրջանի Կարախանբեյլի, Աղդամի շրջանի Գյոյթեփե եւ Մարտակերտի շրջանի Մաղավուզ գյուղերի հայկական պաշտպանական դիրքերը: Տուժածներ չկան:

Ըստ պաշտպանության բանակի շտաբի, չի բացառվում, որ ադրբեջանական բանակն առաջիկայում նոր լայնածավալ գրոհ կձեռնարկի: Այդ են վկայում ռազմական հետախուզության եւ ռադիոհետախուզության տվյալները, ինչպես նաեւ պաշտոնական Բաքվի կոշտ դիրքորոշումը հակամարտության խաղաղ կարգավորմանն ուղղված վերջին բազմակողմանի բանակցությունների ընթացքում: Դատելով վերջին հայտարարություններից, ադրբեջանական ղեկավարները, չնայած ռազմաճակատներում կրած լուրջ պարտություններին, չեն հրաժարվում հիմնախնդրի ուժային լուծման մտադրությունից:

ՕԴԱՅԻՆ ՎԹԱՐ

Ի՞նչ էր անում 15 րոպե իրանական ինքնաթիռը Ադրբեջանի տարածքում

Հայաստանի իշխանությունները արդեն տեղյակ են այն խոսակցությունների ձայնագրություններին, որոնք տեղի են ունեցել մարտի 17-ին Հայաստանի, Վրաստանի, Բաքվի դիսպետչերների եւ իրանական, ռուսական ինքնաթիռների օդաչուների միջեւ մինչ իրանական ինքնաթիռի

կործանումը: Ըստ այդ ձայնագրությունների, Գրինվիչի ժամանակով 19:02 րոպեին Աղստաֆայի մոտակայքում ինքնաթիռը կապի մեջ է եղել Թբիլիսիի հետ: Ինքնաթիռից հայտնվել է, որ 20 կմ. շեղումով է գնում եւ հետ պետք է վերադառնա, սակայն շարունակելով թռչել, այն հայտնվել է Դալլյարի կողմերում (Գյանջա): 19:12 րոպեին ինքնաթիռի հետ կապը կորել է: Ադրբեջանի օդային տարածքով թռչելու ժամանակ ինքնաթիռը խոցվել է ադրբեջանական հակաօդային ծառայության կողմից: Այս մասին երեկ հայտարարեց ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղարի պաշտոնակատար Լեւոն Զուրաբյանը, անդրադառնալով Իրանի ԱԳՆ-ի կողմից հրապարակված կոմյունիկեին: Նրա ասելով, պատահարը ոչ միայն չի ստացել իր վերջնական բացատրությունը, այլեւ նախօրոք դրված 17 հարցերից միայն 3-4-ն են ստացել պատասխան: Առաջացել են նաեւ նոր հարցեր: Օրինակ, պարզվել է, որ Ադրբեջանի տարածքով թռչելու ժամանակ ինքնաթիռը Գյանջա-Մարտակերտ-Ստեփանակերտ օդային երթուղին անցել է սահմանված ժամանակից 15 րոպե ուշացումով: «Թե ինչ է արել ինքնաթիռն այդ ընթացքում, պարզ չէ», ասաց Լեւոն Զուրաբյանը: Միեւնույն ժամանակ, նա մի անգամ եւս հայտարարեց, թե միջադեպը չի ազդի հայ-իրանական հարաբերությունների վրա, եւ Հայաստանի ու Իրանի միջեւ չհարթված հարց չպետք է լինի: Պատասխանելով մի հարցումի, մամուլի քարտուղարը հայտնեց նաեւ, թե «Հայաստանի նկատմամբ որեւէ պատժամիջոց Իրանը չի կիրառել»:

Ա. Հ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վրաց-աբխազական նոր փաստաթղթեր

ՄՈՍԿՎԱ, 4 ԱՊՐԻԼ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վրացական եւ աբխազական կողմերի ներկայացուցիչներն այսօր Մոսկվայում ստորագրեցին համաձայնագիր գաղթականների եւ տեղահանված անձանց վերադարձնելու մասին, ինչպես նաեւ հռչակագիր վրաց-աբխազական հակամարտության կարգավորման միջոցառումների մասին: Տարածաշրջանի ձգձգված ճգնաժամի կարգավորման համար հուսալի հիմք հանդիսացող այդ փաստաթղթերի ստորագրումը հնարավոր դարձավ Ռուսաստանի դիվանագիտության միջնորդիչ ջանքերի եւ ՄԱԿ-ի աջակցության շնորհիվ:

Իսրայելի զորքը հեռացել է Գազայի խոշոր հանգրվանից

ԿԱՀԻՐԵ, 4 ԱՊՐԻԼ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իսրայելական զորքերն ավարտեցին Գազայի հատվածում գտնվող խոշորագույն ռազմական հանգրվանի էվակուացումը: Ինչպես հաղորդել է Իսրայելի ռադիոն, «Յոֆ» հանգրվանում մնացել են միայն արտաքին դիտարկման կետերը: Ամբողջ կայազորը, տեխնիկական անձնակազմը եւ բոլոր սարքավորումները հանգրվանից փոխադրվել են Իսրայել: Վերացվել են նաեւ համակենտրոնացման ճամբարն ու զինվորական բանտը, որոնք գտնվում էին հանգրվանի տարածքում: Բոլոր կալանավորները դեռեւս մարտին տեղափոխվել էին բուն Իսրայելի տարածքում գտնվող բանտերն ու ճամբարները: Իսրայելական ոստիկանական ուժերը նույնպես դուրս են բերվել Երիքով քաղաքից:

ԹԵԺ ԿԵՏԵՐ

Բուտրոս Ղալին ընդգծում է Ռուսաստանի կարեւոր դերը

ՄՈՍԿՎԱ, 4 ԱՊՐԻԼ, ՌԻԱ-ՄՆԱՐԿ: Ռուսաստանը, որը մեծ տերություն է եւ Անվտանգության խորհրդի մշտական անդամ, այսուհետեւ էլ կնպաստի ՄԱԿ-ի դերի մեծացմանը: Այս վստահությունը հայտնեց ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին այսօր Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար, բանակի գեներալ Պավել Գրաչովի հետ հանդիպման ժամանակ: Բուտրոս Ղալիի խոսքերով, Ռուսաստանն առանձնակի երախտագիտության է արժանի իր խաղաղարար գործունեության եւ մասնավորապես Սարաեւոյի շրջան լրացուցիչ զորաբաժին ուղարկելու համար: Պակաս կարեւոր չէ ռուսաստանցի դիտորդների ներկայությունը մոլորակի տարբեր «թեժ կետերում», նշեց ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարը:

Բուտրոս Ղալին հատկապես ընդգծեց այսօր վրաց-աբխազական համաձայնագրի ստորագրման կարեւորությունը: Նա հավաստիացրեց, որ պատրաստ է այսուհետեւ էլ Ռուսաստանի կառավարության հետ գործակցել նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններում խաղաղապահման համագործակցության՝ մեխանիզմի հաստատման գործում, որն անչափ կարեւոր է ընդհանուր անվտանգության տեսակետից:

Վարձկանների հարց. Ուկրաինան խախտում է ՄԱԿ-ի որոշումները

Ինչպես տեղեկացրեց ԼՂՀ պաշտպանության բանակի պատասխանատու աշխատակից Պերճ Առուշանյանը, ադրբեջանական բանակի հրամանատարությունը շարունակում է ղարաբաղցիների դեմ օգտագործել օտարերկրյա քաղաքացիներից կազմված գրոհային ջոկատներ, մասնավորապես Ուկրաինայից եւ Աֆղանստանից: Վարձկանների եւ վարձկանության հետ կապված հարցերը, Պերճ Առուշանյանի ասելով, բազմիցս քննարկվել են ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայի նստաշրջանում: Այսպես, 1988 թ. դեկտեմբերի 20-ին ընդունված թիվ 2465 բանաձեւում գլխավոր ասամբլեան ազգային ազատագրական շարժումների դեմ վարձկանների օգտագործումը բնութագրել է որպես քրեական հանցագործություն եւ դիմել է աշխարհի բոլոր երկրներին, կոչ անելով խիստ միջոցներ ձեռնարկել այն [illegible]ությունների դեմ, որոնք ֆինանսավորում եւ վարձեցնում են վարձկաններին: Ինչպես հայտնի է, 1990 թ. հունվարի 25-ին ՄԱԿ-ի այդ որոշումներին է միացել նաեւ Ուկրաինան, որի քաղաքացիներն այժմ մարտնչում են ղարաբաղցիների դեմ, մասնավորապես ծառայելով Ադրբեջանի ռազմաօդային ուժերում: Ըստ պրն. Առուշանյանի, ՄԱԿ-ը պետք է դատապարտի ինչպես Ուկրաինայի իշխանություններին, որոնք շարունակում են ռազմական օգնություն ցուցաբերել Ադրբեջանին, այնպես էլ ադրբեջանական իշխանություններին, որոնք ոտնահարելով ՄԱԿ-ի որոշումները, փորձում են միջազգայնացնել ղարաբաղյան հակամարտությունը:

Վ. Ա.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ալեք Մանուկյանը 100 հազար դոլլար նվիրեց Ղարաբաղին

Նախորդ համարներում տեղեկացրել էինք Արցախի հոգեւոր առաջնորդ Պարգեւ եպս. Մարտիրոսյանի Մ. Նահանգների տարբեր գաղթօջախներում Ղարաբաղի հայության կարիքների համար հանգանակած գումարների, այդ առթիվ կատարված մեծագումար նվիրատվությունների մասին:

Բոստոնի մեր թղթակցից երեկ լուր ստացանք այն մասին, որ Պարգեւ Սրբազանի հանգանակած ընդհանուր գումարն արդեն մոտենում է մեկ միլիոն ամերիկյան դոլլարի սահմանագծին, ավելի ճիշտ՝ 950 հազար դոլլար է արդեն հանգանակվել: Մեր թղթակիցը տեղեկացրեց նաեւ, թե Արցախի թեմի առաջնորդը նվիրահավաքի աշխատանքներն սկսել է Ֆլորիդայից, որտեղ մարտի 7-ին ներկայանալով այնտեղ հանգստացող՝ ազգային մեծանուն բարերար եւ ՀԲԸ Միության ցկյանս պատվո նախագահ Ալեք Մանուկյանին, արահովել է միանվագ 100 հազար դոլլարի նվիրատվություն: Պարգեւ Սրբազանն այդ մասին պաշտոնական հայտարարությունն արել է հաջորդ օրը, տեղի Սուրբ Դավիթ հայաստանյայց եկեղեցում հավաքված փոքրաթիվ գաղութի ներկայացուցիչների առաջ, որոնք նույնպես մասնակցելով նվիրահավաքին, գոյացրել են 10 հազար դոլլար միեւնույն նպատակին: ■

Ե. Յաղուբյանի գերեզմանի տեղը հայտնի է

«Ազգ» օրաթերթի 1994 թվականի մարտի 31-ի՝ 59-րդ համարում տպագրված «Բացվեց ՀՌԱԿ «Եսայի Յաղուբյան» ակումբը» հաղորդագրության մեջ կա մի ցավալի թյուրիմացություն: Այդ հաղորդման մեջ կոչ է արվում փնտրել եւ գտնել Հայաստանում թաղված Եսայի Յաղուբյանի գերեզմանը, այն բարեկարգել եւ այլն...

Եսայի Յաղուբյանի գերեզմանը փնտրել գտնելու կարիք չկա, այն գտնվում է Երեւան քաղաքի Շահումյանի շրջանի հին (թիվ 1) գերեզմանատանը: Վաղուց բարեկարգված է շրջապատը, եւ հանգուցյալ ճարտարապետ Ռաֆայել Իսրայելյանի նախագծով հյմապատասխան հուշակոթող է կանգնեցված Մուսա լեռան հերոսամարտի այդ հերոսի գերեզմանին: Հաղորդագրության մեջ տեղ գտած ափսոսանքի արժանի վրիպումը բացատրելի է տեղեկացվածության պակասի եւ այն կազմողների անհրաժեշտությամբ: Ցանկալի կլիներ համապատասխան ճշտում հրապարակել:

Հարգանքներով
Մուսա լեռան հայրենակցական միության հիմնադիր անդամ
Իգնատիոս Մարտիրյան, Երեւան

Խմբ. կողմից- Ճշտումի փոխարեն հրապարակում ենք մեր հարգելի ընթերցողի նամակը, մեր կողմից պարզապես գոհունակություն հայտնելով հայտնի հերոսամարտի կազմակերպիչներից մեկի՝ ռամկավար մարտիկ Ե. Յաղուբյանի շիրմաքարի հայտնի լինելու փաստի եւ հուշարձանի գոյության մասին: Հեշտությամբ թվով իմանում ենք նաեւ, թե մոտավորապես մինչեւ 1985 [illegible] ■

ՀԱԿՈԲ ՍՍԱՏՐՅԱՆ

«Լեռնային Ղարաբաղը պետք է մասնակից լինի բոլոր բանակցություններին», այսպիսի հայտարարությամբ երեկ հանդես եկավ ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղարի պաշտոնակատար Լեւոն Զուրաբյանը, անդրադառնալով նախօրեին Երեւան այցելած ԱՊՀ միջխորհրդարանական վեհաժողովի ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման հանձնախմբի առաքելությանը: Նրա ասելով, Ադրբեջանը դեմ է Լեռնային Ղարաբաղի մասնակցությանը: Այդ հաստատեցին նաեւ Բաքվի աղբյուրները, հաղորդելով, թե Հ. կարգավորման հարցում:

Միաժամանակ, ըստ Լեւոն Զուրաբյանի, ԱՊՀ-ն կարող է դիմել ոչ միայն հակամարտող կողմերին, այլեւ ՄԱԿ-ին ու ԵԱՀԽ-ին աջակցելու Ռուսաստանի ջանքերին:

ԱՊՀ միջխորհրդարանական պատվիրակությունը՝ Կիրգիզստանի ԳԽ նախագահ Մեդետկան Շերիմկուլովը, ՌԴ հատուկ հանձնարարությունների գծով դեսպան Վլադիմիր Կազիմիրովը եւ ԱՊՀ աշխատանքային խմբի գործադիր քարտուղար Իվան Կորոչենյան Երեւանում եւ Ստեփանակերտում (ԼՂՀ) տեղի ունեցած բանակցություններից հետո հայտարա-

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Բանակցություններն Ադրբեջանն օգտագործում է քառոզչական նպատակով

ՀԱԿՈԲ ՍՍԱՏՐՅԱՆ

Ալիեւն ԱՊՀ միջխորհրդարանային պատվիրակության հետ հանդիպման ժամանակ շարունակում է հայտնել, թե ինչու պետք է Լեռնային Ղարաբաղի ներկայացուցիչները մասնակցեն մայիսի սկզբներին Բիշքեկում կայանալիք հանդիպմանը: «Բանակցությունների սուբյեկտ կարող են լինել միայն Ադրբեջանի եւ Հայաստանի պատվիրակությունները՝ ԱՊՀ միջխորհրդարանական վեհաժողովի անդամները», հայտարարել է Ալիեւը:

Նախագահ Ալիեւի նման շփոթությունը մամուլի քարտուղարը բացատրեց այն փաստով, որ Ադրբեջանը բանակցությունների ընթացքը օգտագործում է ոչ թե խաղաղ կարգավորման, այլ քարոզչական նպատակով: Ըստ որում, ըստ Կիրգիզստանի պատվիրակության տված տեղեկության, նախագահ Ալիեւը ոչ միայն դեմ է եղել Ղարաբաղի մասնակցությանը, այլեւ ուղղակի սաստ վերաբերմունք է արտահայտել ԱՊՀ միջխորհրդարանական պատվիրակության առաքելությանը, ընդ որ դնելով հիմնականում ռուսական միջնորդության վրա: Լեւոն Զուրաբյանը, պատասխանելով մեր այն հարցին, թե այդ դեպքում ինչ կարելի է ակնկալել բիշքեկյան հանդիպումից, ասաց «Այն, որ Ադրբեջանը բանակցությունների ընթացքը գործնական չի դիտում, դա դեռեւս չի նշանակում, թե Հայաստանը չպետք է բանակցի»: Մյուս կողմից, Հայաստանը հույս է հայտնում, թե ԱՊՀ-ն կաջակցի Ռուսաստանի միջնորդական նախաձեռնությանը եւ որոշ իմաստով մանդատ կշնորհի նրան հակամարտության խաղաղ

րեցին, թե Հայաստանն ու Լեռնային Ղարաբաղը պատրաստ են բանակցությունների նստել եւ քննարկել նախաձեռնության նորացված տարբերակը:

Պրն. Շերիմկուլովը բանակցությունների արդյունքը համարելով գործնական, նշեց, թե գոհ էր Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի ղեկավարների հետ ունեցած հանդիպումներից:

Վլադիմիր Կազիմիրովը ներկայացնելով նորացված տարբերակը, նշեց, թե նախ պետք է՝ առաջին փուլում կողմերը հայտարարեն զինադադարը, զորքերի հետքաշումը, մշակեն դրա վերահսկման մեխանիզմներ, իսկ երկրորդ փուլում սկսեն հաղորդակցության ուղիների ապաշրջափակման ընթացքը:

Կազիմիրովը նաեւ նշեց, թե Ղարաբաղում խաղաղության հաստատման առավել հուսալի երաշխիքը խաղաղարար ուժերն են:

«Հայաստանը համաձայն է այս հայեցակարգին, բայց նաեւ ձգտում է ստեղծել երաշխիքներ, զինադադարի հաստատման համար», ասաց Լեւոն Զուրաբյանը, նշելով, թե այդ տեսակետին է նաեւ Լեռնային Ղարաբաղը, իսկ ամենալավ երաշխիքը խաղաղարար ուժերի եւ դիտորդների տեղաբաշխումն է, զորքերի հետքաշումից ստեղծված անվտանգության գոտում: Նրա ասելով, եւ Հայաստանը, եւ Ադրբեջանը, եւ Լեռնային Ղարաբաղը համաձայն են նաեւ այն տեսակետին, թե այժմ վաղ է Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի հարցի քննարկումը, քանի որ այն կխանգարի խաղաղ կարգավորման ներկա ընթացքին:

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Ձմեռն էլ տարվա եղանակ է

Կարբի գյուղի Վահան Թեքեյան դպրոցի զարմանամուտքը

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Վաղվա օրն այսօրվա նախակրթարաններում ու կրթարաններում է: Պետությունը, թերեւս, առայժմ դրա մասին մտածելու ժամանակ չունի: Ավելին, երբ գործը կրթությանն ու գիտությանն է հասնում, նա փող է հավում: Ուսուցիչ-ուսուցչի հետեւից թողնում են դպրոցն ու հեռանում, բոլորը չեն կարող իրենց ոգեւորության հաշվին պահել կրթական գործը: Ձմեռային հարկադիր արձակուրդն իր հերթին ավերածություններ է թողնում: Պարզվում է, որ այստեղ ավելի շատ մեղավոր են ոչ թե բարձրաստիճան այրերի սայթաքումները ու վարչական-ներքեւնիկ ճգնաժամը, այլ հենց դպրոցների ղեկավարների անճարակությունն ու անգործունակությունը: Ի դեպ, շատ դպրոցներ սափագվեցին աշակերտների ծնողների, տեղի բնակչության կամ հովանավորների տրամադրած միջոցներով:

Այս ... ի տարբերություն մայրաքաղաքի դպրոցների ճնշող մեծամասնության, հանրապետության շատ շրջաններում դպրոցը չընդհատեց իր աշխատանքը: Այդ թվում՝ Աշտարակի շրջանի Կարբի գյուղի Վահան Թեքեյան պարսկերենի ուսուցմամբ դպրոցը, որտեղ չորեքշաբթի տոն էր՝ Այբբենարանի, խրախական օրացույցով Նոր տարվա եւ գարնանամուտի: Տոնին հրավիրվել էին Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպան Ահմադ Սոբհանին, դպրոցի հովանավորի՝ Վահան Թեքեյան մշակութային միության ներկայացուցիչներ, Պենսիլվանիայի պետական համալսարանի պրոֆեսոր Չարլզ Կարոյանը եւ Վաշինգտոնի պետական համալսարանի հրատարակչական գործի կազմակերպիչ Ջորջ Բեդիրյանը:

Դպրոցը դասալով անցել էր ձմեռային ուսումնական շրջանը եւ ճշում էր իր հերթական տոնական հանդիսությունը: Մինչեւ հունվար այն սափագվել է շրջգործկոմի կողմից տրված վառելանյութով: Հունվարին Թեքեյան մշակութային միությունը 1 տ 800 լ հեղուկ վառելանյութ հասկացրեց: Ի դեպ, այս տարի Աշտարակի շրջգործկոմն ամերիկյան օգնության նավթից 20 հազ. լիտր պահեստավորել է հաջորդ ձմռո շրջանի դպրոցները տաքացնելու համար:

Կարբի գյուղի դպրոցի 21 դասարաններից 9-ը կահավորվել եւ վերանորոգվել են Ռիտա եւ Վարդգես Բալյանների (ԱՄՆ), Արաքսի Մուրադյանի (Ֆրանսիա) միջոցներով: Դպրոցին օգնություն է ցուցաբերել նաեւ Կարեն Դալլաքյանը՝ «Ազգի արժեքը գյուղում է, եւ երբ Հայաստանի հազար գյուղերից յուրաքանչյուրը գոնե մեկ բարերար ունենա, գյուղական դպրոցը ոտքի կկանգնի»:

Այդ օրը Վահան Թեքեյան մշակութային միության Հայաստանի ներկայացուցիչ Եղիա Գայանյանը կենտրոնական վարչության կողմից դպրոցի տնօրեն Արսեն Օհանյանին հանձնեց 1400 դոլլար դպրոցի աշխատակազմի համար: Պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց քաղաքից աշխատանքի եկող ուսուցիչների փոխադրման խնդիրը հոգալու մասին:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վ. Փափազյան. Ղարաբաղի հարցը կարող է լուծվել մոտ ապագայում

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐ: «Մենք մոտ ենք ղարաբաղյան խնդրի լուծմանը», հայտարարեց Հայաստանի արտգործնախարար Վահան Փափազյանը Երեւանի հեռուստատեսությամբ ելույթ ունենալիս: Դրա հետ մեկտեղ նա ընդգծեց, որ «դեռ չի սկսվել այն փուլը, երբ պատերազմը կարելի է արժանավայել ավարտել»: Այդ մեկ դեպքում պատերազմի ավարտը պետք է լինի այնպիսին, որ չդիպչի հայ ժողովրդի ազգային շահերին, նշեց Հայաստանի արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավարը:

Մարտակերտցիները վերադառնում են տուն

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մարտակերտի շրջանի ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտեի լիազոր ներկայացուցիչ Սլավիկ Արզումանյանը հաղորդեց, որ այժմ շրջանի բնակչության թիվը հասնում է 18120-ի, որից 10970-ն ապրում է շրջանում, իսկ մնացածը հասկանալի պատճառներով՝ առայժմ Ստեփանակերտում: Շրջանում գործում է 12 դպրոց՝ 1700 աշակերտով եւ 3 մանկապարտեզ՝ Հաթերքում, Վանքում եւ Առաջաձորում: Վերջերս ՀՀ փախստականների պետական վարչությունը Մարտակերտի շրջանին է հատկացրել 5 մլրդ ռուբլի, որն օգտագործվելու է Կուսապատ գյուղում հազար տուն կառուցելու համար: Այդ աշխատանքն իրականացնելու է Հրազդանի շինարարական կազմակերպությունը, իսկ Հոկտեմբերյանի շինարարական կազմակերպության ներկայացուցիչներն արդեն գտնվում են Կիչանում: Արդեն ավարտվել է Կարմիր խաչի կողմից հատկացված մարդասիրական օգնության բաժանումը: Նախատեսվում է նաեւ օժանդակել զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին:

Լեդի Քոքսը կժամանի Կիպրոս

Կիպրոսում հրատարակվող Cyprus Weekly հայտնի շաբաթաթերթի խմբագիր Ջորջ Տեր Բարթուղից հեռախոսով իմացանք, թե ապրիլի 7-ին Կիպրոս է ժամանելու Մեծ Բրիտանիայի Լորդերի պալատի փոխխոսնակ Քերոլայն Քոքսը մասնակցելու այս շաբաթավերջին Մելքոնյան կրթական հաստատությունում սկսվելիք «Հայ մշակույթի շաբաթ» ամենամյա դասախոսական միջոցառմանը: Մելքոնյան վարժարանում հայ եւ օտար հասարակության համար լեդի Քոքսը դասախոսություն կտա ղարաբաղյան հակամարտության էության մասին, կներկայացնի իր գնահատականները հարցի խաղաղ կարգավորման ուղղությամբ: Ջորջ Տեր Բարթուղը տեղեկացրեց նաեւ, թե «Հայ մշակույթի շաբաթին» մասնակցելու հրավեր է ուղղվել նաեւ Լիբանանում Հայաստանի Հանրապետության հավատարմատար Երվանդ Մելքոնյանին, որն ապրիլի 12-ին դասախոսություն կտա «Հայաստանը եւ դիվանագիտական ծառայությունը» թեմայով: ■

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Սերմացուի շուրջ վեճը հարթվել է

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ գյուղատնտեսության փոխնախարար Իշխան Մարտիրոսյանը հայտնեց, թե ԱՄՆ-ի եւ Ռուսաստանի միջեւ առաջացած թյուրիմացությունները հարթվել են, եւ սերմացու ցորենով բեռնված առաջին ինքնաթիռը Երեւանում սպասվում է չորեքշաբթի, ապրիլի 6-ին: «Երբ նոր դժվարություններ «չծագեն», ավելացրեց Իշխան Մարտիրոսյանը: Հարցը լուծվեց շնորհիվ այն բանի, որ Ռուսաստանը հրաժարվեց մաքսատուրքերից, ինչ մինչ այդ պահանջում էր:

ՆՏ. Հիշեցնենք, որ խոսքը վերաբերում է 1700 տոննա սերմացու ցորենին, որն ԱՄՆ-ը գնել է Ռուսաստանում եւ մտադիր է անվճար հատկացնել Հայաստանին՝ գյուղացիական տնտեսություններին բաժանելու համար: Սերմացուի բերումը ձգձգվում էր, որովհետեւ Ռուսաստանի մաքսային ծառայությունը պահանջում էր մաքսատուրք այդ ցորենի արտահանման համար, իսկ ԱՄՆ-ի կառավարությունը հրաժարվում էր այն վճարել, քանի որ այդ սերմացուն մարդասիրական օգնություն է, որը մաքսային տուրքի ենթակա չէ:

Փոխնախարար Իշխան Մարտիրոսյանը տեղեկացրեց նաեւ, թե Հայ Առաքելական եկեղեցու Ամերիկայի Արեւելյան թեմի Հայ օգնության ֆոնդի միջոցով Հայաստանին որպես մարդասիրական օգնություն առաքված 72 տոննա ֆիմիկատներով մշակված արեւածաղկի սերմացուի միայն մեկ տոննան է առաքվել Թալինի շրջան: Սակայն ստուգումների հետեւանքով պարզվում է, որ այդ քանակից ոչ մի կիլոգրամ չի վաճառվել: Գյուղատնտեսության նախարարությունում ստեղծվել է հանձնաժողով, որը պետք է զբաղվի սերմացուի հետ կապված հարցի պարզաբանումով: Փոխնախարարը հերքեց այն տեղեկությունները, իբր այդ հարցով քրեական գործ է հարուցված: ■

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ոճը եւ ձեւաւորումը ՊԱՎԵԼ ԳԱԼԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh համակարգչային սարքաւորումը «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co.,
22122 Sherman Way, Suite 203, Canoga Park, CA 91303, Call (818) 598-0423 Fax (818)340-9819 for subscription rates.
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. Krikor Krikorian -
Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրէն
Vartan Karaoghlanian -
Վարդան Գարաօղլանեան
Production Manager -
Raffi Shoubookian
Արտադրութիւն
Րաֆֆի Շուպուքեան
«ԱԶԳ» օրաթերթը հաղորդվում է ԱՄՆ
«ԱՐՄԻՆՖՈ» ՄՊԸ-ի համակարգչային կապով
Հեռախոս. 7 8852 281425,
ֆաքս 7 8852 285082
E-MAIL INTERNET: ROOT. YEREVAN @ REX. IASNET. COM

digitised by A.R.A.R.@

ՇՐՋԱՆ, ԱՊՀ

Սկզբնական շրջանում Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Գրաչովի միջնորդությամբ հակամարտության մասնակիցները ստորագրեցին ռազմական գործողությունների դադարեցման եւ զորքերի տարանջատման մասին արձանագրությունը, այնուհետեւ տեղի ունեցավ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի Գերագույն խորհուրդների նախագահներ Բաբկեն Արարքցյանի եւ Ռասուլ Գուլիեւի հանդիպումը:

Լրիվ թափով ընթանում է Ռուսաստանի մասնակցությամբ հակամարտության դադարեցման վերաբերյալ իրենց դիրքերից, այնպես, որ անհասանելի լինեն միմյանց կրակին:

Ծանր սպառազինումները միմյանցից պիտի հեռացվեն առնվազն 20 կիլոմետրով յուրաքանչյուր կողմից: Հրաձգային զենքով զինված կազմավորումները պետք է հեռացվեն առնչման գծից զուգահեռ, որտեղ երկու կողմերի միջեւ ստեղծվի փոխադարձ գոտի, որտեղ կսահմանվի դիտարկման խառը կետերի հսկողությունը: Ավելի բարդ է, սակայն սկզբունքորեն հնարավոր, նաեւ կողմերի ուժերի անհամաչափ տարանջատումը, սակայն դա պիտի հավասարակշռվի նոր դիրքում ուժեղացված բնակավայրերի հրթիռահրետանային եւ օդային ռմբակոծումները, պատանդների հափշտակումը, այդ թվում նաեւ իրենց գերի ընկած հարազատների փոխանակման համար մասնավոր անձերի պատվերներով, գերիների նկատմամբ դաժան վերաբերմունքը, ընդհուպ մինչեւ տեղում հաշվեհարդարը:

Միայն հաջորդ, երրորդ փուլում, երբ արդեն կհաղթահարվեն հակամարտության հետեւանքները, կարելի է անցնել կենտրոնական խնդրին՝ Լեռնային Ղարաբաղի իրավական ապագա կարգավիճակի որոշմանը:

Ռուսաստանի արտգործնախարարության ...

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՑ

Առանց միջնորդի գործը գլուխ չի գա

Այժմ ղարաբաղյան հակամարտության փակուղուց դուրս գալու հույս է վերածնվել: Այդ մասին է պատմում Լեռնային Ղարաբաղի խաղաղական կարգավորման գործում Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ, Ռուսաստանի միջնորդական առաքելության ղեկավար Վլադիմիր Կազիմիրովը, «Ռոսիյսկայա գազետա» թերթի մարտի 26-ի համարում:

... րյալ խաղաղական մեծ համաձայնության նախապատրաստումը: Այդ աշխատանքը ընդգրկում է կարգավորման առաջին փուլի բոլոր գլխավոր հարցերը, որը, ռուսաստանյան դիվանագետի կարծիքով, կարող է լինել միայն փուլային: Բացարձակ առաջնություն ունի կրակի եւ ռազմական գործողությունների դադարեցումը, դա բոլոր խնդիրների լուծման բանալին է: Անհրաժեշտ է մի մեխանիզմ, որը մարտական գործողությունների վերսկսման հնարավորությունները նվազագույնին կհասցնի: Միայն արյունահեղության դադարեցման հուսալիությամբ կարելի է լուծել այլ գլխավոր կնճռուկները:

Ռազմական գործողությունների դադարեցման արդյունավետ միջոցը կլիներ տարանջատված խաղաղարար ուժերի տեղադրումը: Ռուսաստանի Դաշնության արտաքին գործերի նախարարությունը հարցը դնում է այդպիսի բազմակողմանի գործողության մասին: Դրա համար անհրաժեշտ են միջազգային մանդատ եւ ֆինանսավորում: Ռուսաստանյան զորքերը հակամարտության գոտում միայնակ չեն տեղադրվի, դա միանշանակ է: Ռուսաստանը այստեղ ոչ մի «կայսերական» պատվախնդրություն չունի, ինչը կասկածում են Արեւմուտքում: Պաշտպանության նախարարների նշված արձանագրությունում ոչինչ չի ասվում բուֆերային ուժերի եւ դիտորդների մասին:

Պաշտպանության նախարարների արձանագրության իրականացման կարգը հետեւյալ կերպ է պատկերացվում: Կողմերը ուժերը հետ են քաշում իրենց ծանր կարգավորման եւ տարածության խորության հաշվին:

Հակասությունն այն է, որ ադրբեջանցիները չեն ցանկանում հետ գնալ իրենց սեփական տարածքում, իսկ Ղարաբաղի հայերը չեն ցանկանում «հենց այնպես» թողնել գրավված դիրքերը: Մինչեւ օրս եւ մեկ, եւ մյուս կողմերում զգացմունքները գերազանցում են տրամաբանությանը: Ներկայիս ընկացած մրցողուտում գործնականում անհնար են առանց միջնորդի պայմանավորվածությունները: Այնուամենայնիվ, գլխավոր նախադրյալը ռազմական կամ ռազմամոլական մոտեցման փոխարինումն է խաղաղական խելամիտ մոտեցումով: Առանց դրա հակամարտության ճահճուտից դուրս չես գա:

Ռազմական գործողությունների դադարեցումը ճանապարհ կբացի դեպի երկրորդ փուլ՝ անցում դեպի հակամարտության բացասական հետեւանքների վերացում, առաջին հերթին վերադարձնել մարտերի ընթացքում գրավված տարածքները: Այդ դեպքում կարելի է անցնել հաջորդ փուլին, վերականգնել տրանսպորտային եւ էներգետիկ հաղորդակցությունները, վերադարձնել փախստականներին, որոնց թիվը գերազանցել է միլիոնը:

Դժբախտաբար, խաղաղարար ընթացքը բարդացել է հակամարտության դաժանությամբ: Խախտվում են մարդկային բոլոր իրավունքները, նախ եւ առաջ 1949 թվականի Ժնեւի եւ 1899 ու 1907 թվականների Հաագայի կոնվենցիաները: Բազմաթիվ զոհեր կան խաղաղական բնակչության մեջ: Սովորական են ... ությունում գտնում են, որ այս երեք փուլերը արհեստականորեն չպետք է մասնատվեն: Ընդմիջումները վտանգավոր են, դրանք կարող են ոչ կարգավորված իրավիճակի տեւականություն ստեղծել, որը կզորացնի փոխադարձ անվստահությունը:

Գլխավորը, իհարկե, այն է, թե ինչպե՞ս եւ ե՞րբ կլուծվի հիմնական հարցը՝ Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը: Երբ այժմ այդ թեման մտցնեն բանակցությունների մեջ, ապա արդյունքը գործնականում կլինի մեկը՝ կրքերի բորբոքումը, արյունահեղության երկարաձգումը: Բանակցությունների ընթացքն անխուսափելիորեն կկասեցվի, իսկ ռազմական գործողությունները կրռնկվեն նոր ուժով: Ի դեպ, հուսադրում է այն, որ այդ հարցում (միակ հարցում) բոլոր կողմերում համաձայնություն կա: Երեւանը, Ստեփանակերտը, Բաքուն եւ Մոսկվան գտնում են, որ կարգավիճակը պետք է որոշվի վերջին փուլում եւ, որը չափազանց կարեւոր է, փոխզիջման հիման վրա:

Այդ խնդիրը լուծել «տարածքը կարգավիճակի դիմաց» սկզբունքով՝ հակամարտության որոշման վաղ փորձարկված ուժային ձեւն է եւ դրանով իսկ անհիմն:

Եւ, վերջապես պետք է գիտակցել, որ պայմանավորվածությունների պահպանումից խուսափելը, պարծենկոտ անձանց կողմից ստորագրված փաստաթղթերի կատարման ձախողումը բոլորովին էլ այն ճանապարհը չէ, որը տանում է դեպի խաղաղություն եւ կայունություն: Ոչ ոք, բացի կողմերի ղեկավարությունից, այդ խնդիրը չի լուծի:

Ադրբեջանում հնարավո՞ր է արդյոք կրկնակի քաղաքացիության օրենք

ԲԱՔՈՒ, 1 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՎՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Կրկնակի քաղաքացիություն ընդունելու հնարավորության ընձեռման մասին ԱՊՀ-ի բոլոր հանրապետություններին Ռուսաստանի Դաշնության ղեկավարության առաջարկությանը Ադրբեջանը դեռեւս պատասխան չի տվել», Խաբար սերվիս գործակալության թղթակցին ասաց Ադրբեջանում Ռուսաստանի Դաշնության դեսպանության աշխատակից Իգոր Նովգորոդովը: Նրա խոսքերով, բոլոր հանրապետություններից դրա շուրջը պայմանավորվածություն է կայացվել միայն Թուրքմենստանի հետ: Մեկնաբանելով այդ հայտարարությունը, ազգային քաղաքականության գծով հանրապետության պետական խորհրդական Ի. Դայաբ Օրուջեւը Խաբար սերվիս գործակալության թղթակցին հայտարարեց, որ քանի դեռ ընդունված չէ օրենք Ադրբեջանի քաղաքացիության մասին, չի կարող նաեւ խոսք լինել կրկնակի քաղաքացիության մասին: «Ու այսօր հանրապետությունում գործում են դեռեւս ԽՍՀՄ-ի գոյության ընթացքում սահմանված կանոնները», նշեց նա:

ԱՄՆ դեսպանության առընթեր բացվում է հյուպատոսական բաժին

ԹԲԻԼԻՍԻ, 4 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐԿ: Ապրիլի 5-ին Վրաստանի մայրաքաղաքում բացվում է ԱՄՆ դեսպանության առընթեր հյուպատոսական բաժին: Սակայն ներգաղթի թույլտվության կամ գաղթականի կարգավիճակի ստացման համար առաջվա պես հարկ կլինի մեկնել Մոսկվա, քանի որ ԱՄՆ կառավարությունը որոշում է ընդունել այդ հարցերի կենտրոնացված քննարկման մասին: Թբիլիսիի հյուպատոսական բաժինը կտա միայն գործուղման, ուսման կամ բուժման համար մուտքի արտոնագրեր: Թբիլիսիում կայացած մամլո ասուլիսում հյուպատոս Քրիստոֆեր Դաներն ասաց, այցագիր ստանալը դժվար է աշխարհի որեւէ երկրում, եւ Վրաստանն այս առումով բացառություն չի լինի: Նա նախազգուշացրեց, որ այցագրի երաշխավորման վերաբերյալ կազմակերպությունների, առեւտրային ֆիրմաների կամ մասնավոր անձանց բոլոր խոստումները խաբեություն են: Այցագիր տալու հիմնական չափանիշը հայրենիք վերադառնալու եւ ոչ թե ԱՄՆ-ում մնալու անկեղծ ցանկությունն է: Վրաստանի քաղաքացիների համար այցագրի ձեւակերպումն անվճար է:

Բաքվում հայեր կամ եթե անեմ մածունը սեւ է, պիտի հավատաք

Ադրբեջանի ներքգործնախարարության մամլո ծառայության հաղորդման համաձայն, Բաքվի օդանավակայանում կալանվել է Պավել Աբրամովը (ազգությամբ հայ), նրանից առգրավվել է 28 գրամ թմրամիջոց: Ոստիկանությունը հետաքննում է նրա Բաքու ժամանելու պատճառները: Հաղորդելով այս լուրը, Խաբար-սերվիսը չի ճշտում, թե «ազգությամբ հայ Պավել Աբրամովը», որ երկրի քաղաքացի է, դրանով իսկ կասկածի տակ դնելով լուրի հավաստիությունը: Իսկ ահա մի ուրիշ սենսացիա. Ադրբեջանի թերթերը ապրիլի 1-ին հրապարակել են Ալիեւի մամլո ծառայության հայտարարությունը, որը վերաբերում է 1918 թ. մարտին տեղի ունեցած իրադարձություններին: Հայտարարության համաձայն, «Դաշնակցություն» կուսակցության եւ հայկական ահաբեկչական այլ կազմակերպությունների հետ համատեղ բոլշեւիկյան կուսակցության կազմակերպած զանգվածային ահաբեկչական գործողությունների հետեւանքով հարյուրավոր ադրբեջանցիներ էին զոհվել: Հայտարարության մեջ նշվում է համաշխարհային հանրակցության կողմից այդ ողբերգության գնահատական տալու անհրաժեշտությունը:

Եթե հայտարարությունը ապրիլի 1-ին արված չլիներ, գուցե այն լուրջ ընդունվեր:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Փայլ Մարգարիտ» ձեռնարկությունը առաջարկում է իր ծառայությունները բնակարանների ընդհանուր մաքրման գործում:

Պատվերները ընդունվում են ամեն օր, ժամը 12:00–18:00 հետեւյալ հեռախոսահամարով 522975:

Օգտվեք մեր ծառայություններից, եւ Ձեր բնակարանները կփայլեն:

«Փայլ Մարգարիտ» անհատական ձեռնարկություն

SARTARABAD
travelling office
ԲԵՅՐՈՒԹԻ «ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ» ՃԱՄՓՈՐԴԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՉՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է
ԵՐԵՎԱՆ-ԿՐԱՍՆՈԴԱՐ-ԲԵՅՐՈՒԹ
ՉՎԵՐԹՈՎ ԵՎ ՀԱՎԱՌԱՎ
ԵՐԵՎԱՆ-ԲԵՅՐՈՒԹ
ՈՒՂԻՂ ՉՎԵՐԹՈՎ ԳՐԱՎԻՉ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅԱՆ
ԽՄԲԱԿԱՅԻՆ 15 ՕՐՈՎ
Երաշխավորվում է բարձր մակարդակի սպասարկում, առաջնակարգ հյուրանոց, սնունդ եւ ուղեւորություններ Լիբանանի հետաքրքիր վայրեր
ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ 15 ՕՐՈՎ
Առանց սննդի եւ հյուրանոցի, ապահովում ենք մուտքի վիզաները
Լիբանանի մուտքի վիզաներ ունեցողները կարող են օգտվել Կրասնոդար-Բեյրութ ուղերթից՝ տոմսերը գնելով ընկերության ներկայացուցչությունում:
Գրասենյակը աշխատում է նաեւ Մոսկվայի հետ կապված մասնավոր վիզաների ձեւակերպման եւ հաստատում:
A STYLE
Հասցեն՝ Նալբանդյան 20, Սպայի տուն Հեռ. 580632

Բ. Ղալի. «Հարկավոր է նոր ՄԱԿ»

«Սառը պատերազմի» եւ առճակատման դարաշրջանի ավարտման կապակցությամբ այժմ «հարկավոր են նոր մոտեցում, նոր գաղափարներ, նոր ծրագրեր, նոր Միավորված ազգերի կազմակերպություն»: Մոսկվա կատարելիք իր պաշտոնական այցի նախօրեին, ապրիլի 1-ին, այս կարծիքը հայտնեց ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին: Նա վստահ չէ, թե իր օրոք տեղի կունենա Անվտանգության խորհրդի կազմի ընդլայնում: «Խորհրդի կազմի մեջ նոր անդամներ մտցնելու համար հարկավոր է վերանայել ՄԱԿ-ի կանոնադրությունը, իսկ վերջինիս ամեն մի փոփոխություն պետք է կատարվի ընդհանուր ժողովի կողմից, սակայն, կարծում եմ, դա կարող է տեղի ունենալ, քանզի Անվտանգության խորհուրդը կազմավորվել է 1945 թվականին եւ նրան տարի կիրառվում է ... 50 տարին:

«Մենք այլ ընտրություն չունենք, բացի արդար ու ժողովրդավարական աշխարհի կառուցումից», Մոսկվա հասնելուց հետո երեկ հայտարարեց ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին, ելույթ ունենալով Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտում (ՄՀՊԻ): Այդ խնդրի լուծման համար ՄԱԿ-ը կփորձի միավորել բոլոր երկրների, միջազգային ու ազգային կազմակերպությունների եւ նույնիսկ առանձին ընտանիքների ջանքերը:

Բուտրոս Ղալին իր ելույթում մեծ ուշադրություն հատկացրեց կանխիչ դիվանագիտությանը, որը ՄԱԿ-ի գործունեության կարեւորագույն նորույթներից մեկն է: Դրա խնդիրն է հակամարտությունները կանխել դրանց սկզբնավորման փուլում: Գլխավոր քարտուղարի խոսքերով, ՄԱԿ-ում այժմ կա հատուկ գերատեսչություն, որի տնօրինության տակ են աշխարհի տարբեր մասերի 40 հնարավոր հակամարտություններ, այդ թվում նախկին ԽՍՀՄ տարածքում:

Այդ թվում եւ Հայաստանը

ՆԻԿՈՍԻԱ, 4 ԱՊՐԻԼԻ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ուկրաինան, Բելառուսը, Հայաստանը եւ Ղազախստանը ապրիլից միացված են Կիպրոսի Հանրապետության ավտոմատ հեռախոսացանցին, որը խոշորագույններից մեկն է Արեւելյան Միջերկրականում եւ Մերձավոր Արեւելքում, այսօր հաղորդել է Կիպրոսի լրատվական գործակալությունը: Այժմ, ինչպես նշել է գործակալությունը, Կիպրոսի լիովին ավտոմատացված հեռախոսացանցերը սպասարկում են գրեթե 200 պետությունների իրենց բաժանորդներին:

Ռուսաստանը որպես նախկին ԽՍՀՄ հետնորդ, համեմատաբար վաղուց է օգտվում Կիպրոսի ավտոմատ հեռախոսակապի ծառայություններից:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է «Faenbach» դաշնամուր:

Գինը՝ պայմանագրային

Զանգահարել՝ 524011

digitised by A.R.A.R.@

ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Սուրեն Սահակյան. «Ռուսաստանում աշխատող հայերը պարտավոր են հարկ վճարել Հայաստանին»

Մոսկվայում կբացվի Հայաստանի հարկային տեսչության ներկայացուցչություն

Հայաստանի հարկային պետական տեսչությունն ստեղծվել է 1991 թվականի վերջին ֆինանսների նախարարության կազմի մեջ գտնվող հարկային ստորաբաժանումների հիման վրա, դրան ավելացնելով նաեւ մեքենագրական մասը եւ հարկային ոստիկանությունը: 1992 թվականին հանրապետությունում հարկային հեղափոխություն կատարվեց. բաց թողնվեցին գները եւ միաժամանակ մտցվեցին նոր հարկատեսակներ: Համալրվեց նաեւ տեսչության անձնակազմը՝ շրջանային բաժիններով այն հասնում է 1600 հոգու: Եւ երբ սկզբնական շրջանում 800 ձեռնարկություն կար, ապա այժմ գրանցված հարկատուների բանկային հաշիվները կազմում են 80 հազար: Այսինքն, տեսչության աշխատանքների շրջանակը բավականին ընդլայնվել է: Վերջերս Մոսկվայում Ռուսաստանի եւ Հայաստանի հարկային տեսչությունների միջեւ ստորագրվեց միջպետական պայմանագիր, որը հնարավորություն կտա վերահսկելու Ռուսաստանում աշխատող Հայաստանի եւ Հայաստանում աշխատող Ռուսաստանի հարկատուների եկամուտները: Ի՞նչ է նախատեսում այդ պայմանագիրը, այս հարցով սկսվեց մեր զրույցը Հայաստանի հարկային պետական տեսչության պետ Սուրեն Սահակյանի հետ:

– Այսօր մեծ թվով Հայաստանի քաղաքացիներ աշխատում են Ռուսաստանում եւ ստանում են մեծ եկամուտներ: Երբ համարենք, որ հանրապետության բյուջեն ծախսվում է համազգային խնդիրների վրա, ապա յուրաքանչյուր հայ պետք է իր ներդրումը ունենա այդ գործում: Երբ Ռուսաստանում նա մեծ գումարներ է աշխատում, ապա պարտավոր է իր նպաստը բերել ոչ միայն որպես հայ, այլեւ կատարել օրենքով սահմանված իր պարտավորվածությունները: Այժմ ռուսական կողմն ընդառաջ գնալով մեզ, պատրաստ է Հայաստանի բոլոր քաղաքացիների մասին տեղեկություն տրամադրել մեր հարցադրումների դեպքում: Բացի այդ նրանք պարտավորվել են ստուգել, թե տվյալ անձը մեր հանրապետության բյուջեին պարտք է, թե՞ ոչ: Մենք կարող ենք այնուհետեւ ստուգել Ռուսաստանում գտնվող մեր ձեռնարկությունների, ֆիրմաների կամ մասնավոր անձանց ֆինանսատնտեսական գործունեությունը: Միաժամանակ, ռուսական կողմն աջակցելու է, որպեսզի մենք Մոսկվայում բացենք մեր ներկայացուցչությունը: Այդ գործում ես անհնար ոչինչ չեմ տեսնում, քանի որ դեռ պայմանագրի ստորագրումից շատ առաջ մենք արդեն ունեինք նման փորձ եւ բավականին արդյունավետ աշխատում էինք ռուսական կողմի հետ:

– Իսկ ինչո՞ւ միայն Ռուսաստանի հետ, չէ որ այլ պետություններում էլ կան գործարար հայեր, որոնք դեռեւս Հայաստանի քաղաքացի են:

– Մենք ընտրել ենք առաջնային ուղղությունը - Ռուսաստանը, հետագայում նման պայմանագրեր կկնքենք նաեւ ԱՊՀ մյուս հանրապետությունների հետ:

– Մտավախություն չունե՞ք, որ նման պայմանագիրը կստիպի, որպեսզի դրսում աշխատող շատ հայեր, խուսափելով հարկ վճարելուց, դուրս կգան Հայաստանի քաղաքացիությունից եւ կընդունեն այլ երկրների քաղաքացիություն: Դրանով մենք կզրկվենք նաեւ մեր հանրապետության քաղաքացիներից:

– Ես չեմ կարծում, որ մեզ պետք են այնպիսի քաղաքացիներ, որոնք Հայաստանին հարկ չեն վճարում, հայ ազգի ընդհանուր գումարների հավաքման մեջ չեն մասնակցում: Նրանք, ովքեր այսօր չեն ուզում կատարել իրենց պարտականությունները, ապագայում կարող են զրկվել նաեւ իրենց իրավունքներից:

– Հարկային քաղաքականությունը կառուցում եք հանրապետությունում ստեղծված սոցիալ-տնտեսական, պատերազմական իրավիճակից ելնելով, թե՞ նախընտրում եք առաջնորդվել միջազգային չափանիշներով:

– Մենք երկու նպատակ ունենք. մեկը ընդհանուր ֆինանսների կենտրոնացումն է, մյուսը հարկի միջոցով կապիտալի վերաբաշխումը հանրապետության ներսում: Այսինքն, երբ հարկային արտոնություններ ենք սահմանում մի ճյուղի վրա, ապա այդ ճյուղը պետք է զարգանա: Բայց դա կզարգանա միայն այն դեպքում, երբ հարկային ճնշումը բոլոր ճյուղերի վրա հավասար է: Եթե մենք չենք կարողանում հարկային քաղաքականությունը կյանքում իրագործել, ինչ հարկային արտոնություն էլ սահմանենք, չի աշխատի: Ի վերջո, հանրապետությունն ունի ծախսեր. պետք է բանակ պահել, առողջապահության, կրթության, սոցիալական նվազագույն մակարդակները ապահովել: Դրա համար անհրաժեշտ է մի նվազագույն գումար, որը պետք է ապահովել, այլապես որպես պետություն չենք կարող գոյատեւել: Ընդ որում, հարկերը մեզանում ավելի ցածր են, քան Ռուսաստանում: Ռուսաստանը կարող է իրեն թույլ տալ ոչ հետեւողական լինել հարկերի հավաքելու մեջ եւ բարենպաստ պայմաններ ստեղծել թեկուզեւ մեր ձեռներեցների համար: Իսկ մենք չենք կարող դա թույլ տալ:

Հարկատուի պարտականությունը հարկերը ճիշտ հաշվարկելն է ու ժամանակին մուծելը: Տեսչության խնդիրն է՝ ստուգել հարկային օրենսդրության ճիշտ կատարումը: Դա ստուգվում է երկու ճանապարհով՝ տեղեկատվական-վերահսկողական եւ տեսչական խմբերի միջոցով: Բոլոր ձեռնարկությունները պարտավոր են եռամսյակը մեկ անգամ ներկայացնել իրենց հաշվեկշիռները: Ստուգում ենք նրանց ներկայացրած ծախսերը եւ մուծումների ճշտությունը: Անհատ ձեռներեցները տարին մեկ անգամ հայտարարագիր են ներկայացնում իրենց եկամուտների մասին եւ ըստ այդ եկամուտների, հարկվում են: Այնուհետեւ տեսչական խմբի միջոցով կոնկրետ ստուգում ենք, թե նրա ներկայացրած հաշվեկշիռը կամ մուծած հարկերը համապատասխանո՞ւմ են արդյոք իրականությանը: Ստուգումների հետեւանքով կազմվում է հատուկ ակտ, ըստ որի տրվում են տուգանքներ, երբ խախտվել է օրենսդրությունը: 1993 թվականի բյուջեն 100 մլրդ. էր, իսկ մենք լրացուցիչ հայտնաբերել ենք 20 մլրդ., որից 10 մլրդ.-ը մենք կարողացել ենք վերցնել եւ հանձնել պետությանը: Մի խոսքով, վերը նշված թվերը եւս մեկ անգամ ապացուցում են, որ ձեռնարկությունների ֆինանսական կարգապահությունը շատ ցածր է:

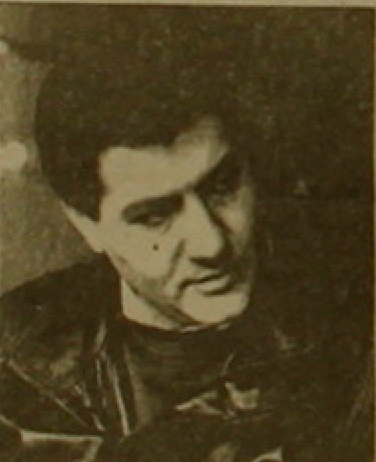

– Պատճառները ձեզ հայտնի չե՞ն:

– Այն պատճառաբանությունները, թե ձեռնարկությունները չգիտեն օրենսդրությունը եւ այդ պատճառով են խախտում, անհիմն են: Բոլոր խոշոր խախտումներն արվում են մեծ գործարաններում: Եւ դա այն դեպքում, երբ այդ գործարաններում կա տնտեսական ծառայություն, որը մեր հարկային ծառայությունից ավելի շատ է իր աշխատողների քանակությամբ: Այդ ծառայությունները պարտավոր են դա ապահովել: Մենք բոլոր փոփոխությունների մասին տեղյակ ենք պահում նախարարություններին, որոնք էլ իրենց հերթին տեղեկացնում են գործարաններին: Երբ մենք սկսենք բոլորի փոխարեն հաշվարկել, ապա ստիպված կլինենք ամեն մի ձեռնարկությունում մի հաշվապահ պահել: Ընդհակառակը, մեր աշխատանքի հիմնական ուղղությունն այն է, որ նվազեցնենք տեսչական հսկողությունը, նվազագույնի հասցնենք հարկատուի եւ հարկահավաքի շփումները: Բայց, որպեսզի բյուջեն չտուժի, պետք է ուժեղացնենք տեղեկատվական վերահսկողությունը: Դրա համար օգտագործում ենք համակարգչային տեղեկատվական համակարգը, որը թույլ է տալիս ամբողջացնելու մեր ձեռքի տակ եղած տեղեկությունը:

Որոշ իմաստով պայքարում ենք կանխիկ դրամի շրջանառության կարգավորման համար: Մեր աշխատանքի ընթացքում մոտ 1,3 մլրդ. կանխիկ դրամ ենք ստվերային շրջանառությունից հանել: Ստվերային տնտեսությունը մի քանի տեսակի ենք բաժանում՝ սեւ, գորշ, եւ այլն: Սեւը թմրաբիզնեսն է, զենքի առեւտուրը եւ նմանատիպ այլ գործունեությունները, որոնք քրեական դաշտին են պատկանում եւ այդ հարցով այլ իրավապահ մարմիններ են զբաղվում: Իսկ զուտ ստվերային տնտեսությունն այն է, երբ կանոնավոր աշխատող ձեռնարկություն է, բայց հարկերը չի տալիս:

Այդ գումարները դրվում են շրջանառության մեջ եւ լրացուցիչ եկամուտներ են ստեղծվում: Դրանք տեսական հաշվառումից դուրս եկամուտներ են, որոնց դեմ էլ մենք պայքարում ենք:

– Ինչպե՞ս եք պայքարում:

– Փաստում ենք աշխատանքի իրական ծավալները ու եկամուտները եւ իրական հարկ ենք նշանակում:

– Կարո՞ղ եք ասել, թե հարկային եկամուտները բյուջեի ո՞ր տոկոսն են կազմում:

– Ավելի քան 90 տոկոսը կազմում են հարկային մուտքերը:

– Որո՞նք են ձեր հիմնական խոչընդոտները Հայաստանի տարածքում:

– Օրենսդրական հիմքի անկատարությունը: Մասնավորապես գրավի եւ սնանկության մասին օրենքների բացակայությունը:

– Իսկ ինչպե՞ս եք պայքարում այն չարաշահումների դեմ, որոնք թույլ են տալիս հարկային տեսչության աշխատակիցները:

– Դա շատ լուրջ եւ ցավոտ հարց է: Հարկային տեսչությունը որոշ իմաստով իրավապահ մարմին է: Օրենսդրության մի որոշ հատված վերահսկվում է մեր տեսչության կողմից: Որպես հարկային տեսչության պետ, իմ առաջ դնում եմ հետեւյալ խնդիրները. պայքարել այդ երեւույթների դեմ, խստացնել հսկողությունը: Բացի այդ, երբ հարկային տեսչության աշխատակիցը դիմում է չարաշահման, ուրեմն ինչ-որ բան այնպես չէ հարկային տեսչությունում: Դրա համար պետք է ստեղծվեն համապատասխան պայմաններ, նա պետք է ստանա բարձր աշխատավարձ, պետք է անհանգիստ լինի, որ իրեն կարող են աշխատանքից ազատել: Հարկային տեսուչը պետք է տեսչության կողմից սոցիալական շատ բարձր պաշտպանվածություն ունենա: Երկրորդը կադրերի ընտրության հարցն է: Պետք է ընտրել այնպիսի մարդկանց, որ[illegible] ի սկզբանե հանցագործ չեն եւ կապված չեն մաֆիոզ շրջանակների հետ: Չպետք է այնպես պատահի, որ տեսուչն ավելի վատ հասկանա հաշվապահությունից, քան ստուգվողը: Հարկատուն միշտ պետք է զգա, որ ստուգողը մասնագիտորեն ավելի բարձր է կանգնած իրենից: Եւ հետո, ստուգողն ամեն ինչից զատ պետք է ունենա բարձր բարոյակամային հատկություններ: Իսկ դա ձեւավորվում է աշխատանքի ընթացքում: Այժմ տեսչությունում կատարվում են կառուցվածքային փոփոխություններ, որոնց իմաստը տեսչական մասի կրճատումն է, եւ ֆունկցիոնալ պարտականությունների հստակեցումը:

Հարցազրույցը վարեց
ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆԸ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Պրոֆեսորը ճշտում է

Մեր թերթի փետրվարի 25-ի համարում «Աշխարհագրություն» խորագրի տակ հրապարակել էինք «Տեկտոնիկան նոր գիտություն չէ» վերնագրով մի հոդված, որը թարգմանված էր ֆրանսիական հանրահայտ մի ամսագրից: Այդ առթիվ խմբագրությունը նամակ ստացավ երկրաբանա-հանքաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Գառնիկ Սիմոնյանից, որտեղ վերջինս մատնանշում էր հոդվածում տեղ գտած բազմաթիվ մասնագիտական անճշտությունները ու սխալները, այդ թվում նաեւ այն, որ տեկտոնիկան ոչ թե աշխարհագրական, այլ երկրաբանական գիտություն է: Միանգամայն համամիտ ենք հարգարժան պրոֆեսորի հետ եւ տեղեկացնում ենք, որ հոդվածն «Աշխարհագրություն» խորագրի տակ էր հայտնվել պարզապես տեխնիկական անճշտության պատճառով, ինչի համար էլ ակնկալում ենք մեր ընթերցողների ներողամտությունը:

Ինչ վերաբերում է նրան, որ անհրաժեշտ է նման գիտական հոդվածները թարգմանաբար հրապարակելուց առաջ խորհրդակցել համապատասխան մասնագետների հետ, ապա ցավոք դա միշտ չէ, որ հնարավոր է, թեեւ անշուշտ նման խորհրդակցությունները ավելի կհարստացնեին հոդվածները:

Հակաելցինյան ցույց Մոսկվայում: Կիրակի օրը մեծ ցույց տեղի ունեցավ Ռուսաստանի մայրաքաղաքի կենտրոնական շրջանում: Հազարավոր կոմունիստներ եւ դրանց հետեւորդները, արքայասերներ եւ խորհրդային դրոշներ շալակած, հասան մինչեւ նախկին խորհրդարանի՝ Սպիտակ տան առաջ, դատապարտելով անցյալ աշնան նախագահ Ելցինի ուժերի կողմից այնտեղ ապաստանած ը[illegible]ների սպանությունը: Հիշեցնենք, որ առնվազն 140 հոգի էր սպանվել Սպիտակ տան գրավման, դրան նախորդած եւ հաջորդած բախումների ընթացքում:

Ս. Վ. Բաղդասարյան

Դատախազություն, հիմնահարցեր, փորձ, անելիքներ

Ձեր գրադարաններում շուտով դուք կարող եք ունենալ այս ժողովածուն, եթե ցանկանք դրա բաժանորդը դառնալ: Ժողովածուն, որը գրախոսվել ու հավանության է արժանացել անվանի իրավագետների կողմից եւ որի հեղինակը երիտասարդ գիտնական է, մասնագետ իրավաբան, բավական ընդարձակ ու հետաքրքիր կերպով, մատչելի լեզվով եւ նուրբ դիտողականությամբ անդրադառնում է պետական իրավական գործունեության մի տարատեսակին՝ դատախազությանը՝ կարեւորելով դրա նշանակությունն իբրեւ պետության անունից իրականացվող բարձրագույն հսկողություն, իբրեւ օրինականության ապահովման երաշխավոր՝ հասարակական կյանքի բոլոր ոլորտներում:

Հինգ հատորներից բաղկացած աշխատությունը, որն ընդգրկուն է ու արդիական թեմատիկ եւ ծավալի առումով, դատախազության ներկա վիճակի վերլուծության եւ առաջիկա անելիքների պարզաբանման մի փորձ է, որը հետաքրքիր ու պիտանի կարող է լինել ոչ միայն մասնագետներին, այլեւ ապագա իրավաբաններին ու մյուս քաղաքացիներին: Ժողովածուն բաղկացած է հետեւյալ գրքերից.

1. Դատախազությունը եւ դատախազական հսկողություն:
Հսկողության անհրաժեշտությունը, անելիքները եւ արդյունավետության բարձրացման խնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում:
2. Դատախազը քրեական եւ քաղաքացիական դատավարություններում:
Խնդիրները եւ որակական նոր մոտեցման անհրաժեշտությունը:
3. Դատախազությունն աշխարհի մի շարք երկրներում:
Փորձ: Համեմատություն: Վերլուծություն:
4. Ընդհանուր հսկողության առանձնահատկությունները Հայաստանի Հանրապետությունում:
Հսկողության խնդիրները, հետաքննություն եւ նախաքննություն կատարող մարմինների եւ ուղղիչ աշխատանքային հաստատությունների նկատմամբ:
5. Դատախազությունը Հայաստանի Հանրապետությունում նոր սահմանադրության ընդունումից հետո:
Նրա տեղը եւ դերը պետական մարմինների համակարգում:

Հիշեցնում ենք, հրատարակման պատրաստ այս ժողովածուն կարելի է ձեռք բերել միայն բաժանորդագրական եղանակով, նախապես ներկայացված կոլեկտիվ կամ անհատական հայտերով, հինգ հատորների համար, իբրեւ կանխավճար մուծելով 300 դրամ:

Ժողովածուի բաժանորդ դառնալու համար կարող եք դիմել Երեւան-23, Արշակունյաց պող. 2, 4-րդ հարկ: Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել 52-15-64, 52-57-44 հեռախոսահամարներով:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **միջազգային**

Գորբաչովյան «վերակառուցման» առաջին տարիներին խորհրդային տնտեսագետներից շատերը, ազդվելով հատկապես լրագրողների մակերեսային դիտումներից, իսկ քիչ ավելի ուշ՝ թուրքական շուկաները լցնող եւ խանութների անսովոր առատությունից կարկամահար խորհրդային զբոսաշրջիկ-առեւտրականների տպավորություններից, սկսեցին «թուրքական տնտեսական հրաշքի» մասին խոսել։ Բավարեկլու պարտքի տարեկան տոկոսները (մոտ 1,5 մլրդ. դոլար), եւ երկրի տնտեսությունը կանգնած է սնանկացման սպառնալիքի առաջ։ Հենց դա էլ կանխորոշեց այն ֆինանսական ճգնաժամը, որը կարկամահար արեց թուրքական տնտեսությունը 1994 թ. առաջին եռամսյակում։ Մինչ այդ թուրքական լիրայի կուրսը արհեստականորեն ցածր պահող կառավարությունը ստիպված եղավ թուլացնել ազգային դրամի նկատմամբ զսպված լինել դրամի եւ արժեթղթերի առումախով։

Ոմանք զուգե հաւատացան, բայց երկիրը կործանման եզրին է։ Օզալի օրոք հռչակված «հրաշքը», որը զուգորդվում էր մոնետարիզմի, ռեյգանոմիկայի, գլոբալացման եւ համաշխարհային տնտեսության մեջ ինտեգրացման քարոզով, հանկարծակի հօդս ցնդեց, եւ մենք մնացինք անորոշ իրականության դեմ հանդիման։

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Թուրքիան փակուղու առջեւ

Թուրքական «տնտեսական հրաշքի» էությունը

Թուրքիայում տեղական ընտրությունների արդյունքների պաշտոնական հրապարակումից հետո կրկին օրակարգի առաջին խնդիրը դարձավ օրեցօր խորացող տնտեսական ճգնաժամը։ Մասնավոր հատվածի խոշոր Քոչ եւ Արչելիք հոլդինգների մի շարք խոշոր գործարաններում արտադրության դադարեցմանը կամ սահմանափակմանը հետեւեց ծառայությունների արդյունաբերական ճյուղերին համակած ճգնաժամը։ Այսպես, փակման սպառնալիքի տակ են Զոնգուլդակի ածխահանքերը եւ Քարաբյուքի մետաղաձուլման գործարանը, գործազրկության սարը կախվել է այս բնագավառների տասնյակ հազար հանքագործների եւ մետաղագործների գլխին։ Տնտեսության ծանր կացության եւ դրանից ելք գտնելու խնդիրներին էր նվիրված թուրքական կառավարության հերթական նիստը, որը տեւեց մի քանի օր։ Ըստ թուրքական հեռուստատեսության հաղորդած նախնական լուրերի, կառավարությունը ընդունել է արտակարգ միջոցառումների մի ծավալուն ծրագիր, որով մասնավորապես նախատեսվում է աշխատավարձերի եւ այլ եկամուտների սառեցում։ Երբ նկատի ունենանք, որ վերջին երեք ամիսներում Թուրքիայում սղաճը արդեն կազմել է 80 տոկոս, իսկ աշխատավարձերը մնացել են հոկտեմբեր ամսվա մակարդակի վրա, ապա պարզ կդառնա, որ իրական եկամուտները կրկնակի նվազել են։ Իսկ դա, զանգվածային գործազրկության պայմաններում, հղի է սոցիալական ցնցումներով։ Կառավարության հակաճգնաժամային ծրագրին ավելի հանգամանորեն էր անդրադառնալու երկրի վարչապետ Թանսու Չիլլերը երկուշաբթի ուշ երեկոյան կայանալիք հեռուստաելույթում։

Նը հասավ այնտեղ, որ դեռ երեկ ամենազարգացած երկրների տնտեսական քաղաքականությունը գետնովը տվող խոշոր մասնագետները եւ քաղաքագետները մեկը մյուսի հետեւից սկսեցին վայելել Բոսֆորի գեղեցկուհու հանույքները՝ շուկայական տնտեսության դասեր քաղելու պատրվակով։ Աստիճանաբար ձեւավորեց «զարգացման թուրքական մոդելի» առասպելը, որը թե Անկարան, թե նրան հովանավորող արեւմտյան երկրները փորձեցին պարտադրել նախկին խորհրդային մուսուլմանական հանրապետություններին։

Ուշագրավ է, որ թուրքական մոդելի փոխառման մասին հայտարարություններով հանդես էին գալիս Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության տարբեր մակարդակի հանդիպումներին մասնակցող Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի նման հզոր երկրների պատվիրակությունների ղեկավարները։ «Թուրքական հրաշքը» միշտ խորհրդա-թուրքական գործարարների խորհրդի օրակարգում էր։ «Մենք Թուրքիայից սովորելու շատ բան ունենք», հայտարարում էին Խասբուլատովը, Նազարբաեւը, Քերիմովը, Ակաեւը, Սնեգուրը եւ այլն։ Թուրքիան հատկապես Էլչիբեյի եւ Շեւարդնաձեի կուռքն էր դարձել, եւ այս լիդերները փորձում էին Անդրկովկասում ռուսական ազդեցության վերականգնման առաջն առնել Թուրքիայի օգնությամբ։

Թուրքիան, իրոք, Օզալի իշխանության գալու պահից սկսած զգալի առաջընթաց արեց։ Վերջինիս կիրառած «բաց դռների քաղաքականության» շնորհիվ արտասահմանյան կապիտալն առատորեն ներհոսեց այս երկրի տնտեսություն եւ պատմական առումով բավական կարճ ժամանակում ընդամենը մեկ տասնամյակում, ստեղծվեց ամենաարդիական տեխնոլոգիայով եւ սարքավորումներով զինված ծանր եւ թեթեւ արդյունաբերություն, հաղորդակցության ուղիները մոտեցվեցին եվրոպական ստանդարտներին, իր արդյունաբերական արտադրանքի ծավալով Թուրքիան առաջին տեղը դուրս եկավ Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքում։

Սակայն այս առաջընթացը հնարավոր դարձավ արտասահմանյան վարկերի հաշվին, եւ 1993 թ. Թուրքիայի արտաքին պարտքի ծավալը հատեց 60 մլրդ. դոլարի սահմանագիծը։ Արդեն տարեվերջին հայտնի դարձավ, որ ազգային եկամուտը ծավալով հնարավորություն է տալիս մամբ հսկողությունը եւ ընդամենը երկու ամսում դեկտեմբերի վերջերից մինչեւ մարտի սկիզբը, թուրքական լիրան դոլարի դիմաց արժեզրկվեց 73 տոկոսով։ Ներկայումս խոշոր ֆիրմաների մեծ մասը ստիպված է սահմանափակել իր գործունեությունը, մեկը մյուսի հետեւից փակվում են գործարանների դռները։ Չիլլերի կառավարությունը պատրաստում է անհապաղ միջոցառումների մի փաթեթ, որով, առաջին հերթին, նախատեսվում է խիստ սահմանափակել ներմուծումները։

Մեզ թվում էր, թե մի քանի մարդկանց կողմից հեշտորեն միլիոններ վաստակելու եւ ծախսելու երեւույթը

Ինչպե՞ս են գնահատում երկրի տնտեսական վիճակն իրենք թուրքերը։ Այս մասին որոշ պատկերացում է տալիս հայտնի մեկնաբան Մյումթազ Սոյսալի «Հյուրրիյեթում» լույս տեսած եւ սուր կրճատումներով բերվող «Զոներից մեզ մնացածը» հոդվածը։

Զոյին զոմարած զոր՝ հավասար է զրոյի։ Այն փաստը, որ քրոնիկական արժեզրկումից աղքատացած մեր հասարակությունում լիրայի մեկ օրում 10 տոկոսով արժեզրկվելը ոչ ոքի չի զարմացնում, խոսում է մեր կամազրկության մասին։ Վարժվել ենք։

Մեզ թվում էր, թե հնարավոր է երկիրը զարգացնել առանց աշխատելու եւ արտադրանք տալու, միայն թիթեռի եւ արտարժույթի աճուրդային խաղերի, արտարժույթի առեւտրի շնորհիվ, եւ բոլորս զիջեցինք զարգացման չափանիշ է, եւ շատերը փորձեցին հետեւել նրանց օրինակին։ Հետ վարժվեցինք այնպիսի հասկացություններից, ինչպիսիք են կարգապահությունը, խնայողությունը, ծրագրավորված կյանքն ու աշխատանքը։

Թուրքիայի նման մի երկիր, որը հարուստ չէ բնական պաշարներով, որի բնակչությունն արագորեն աճում է, եւ որը ներքին եւ արտաքին գործոնների ճնշման տակ ստիպված է հզոր բանակ պահել, նման անհեռատես տնտեսական քաղաքականությամբ ոչ մի տեղ չի հասնի։ Անչափ մեծ միամտություն էր զարգացման ամերիկյան եւ արեւմտաեվրոպական մոդելները կիրառել Թուրքիայում եւ համարժեք արդյունք ակնկալել։

Այսօր տնտեսական այրերը փրկություն են ակնկալում հարկային նոր քաղաքականության եւ սեփականաշնորհման մեջ։ Նոր հարկային քաղաքականությունը տնտեսական աճի աղբյուր հանդիսացավ Սենատից խոշոր կապիտալին, իսկ սեփականաշնորհումը, հավանաբար, կավարտվի երկրի համար շատ կարեւոր տնտեսական հիմնարկների վաճառքով օտարերկրացիներին։

Պատրաստեց
ՄՈՒՐԱԴ ԲՈՂՈՍՅԱՆԸ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Երբ ճապոնացիները մտադրվել են...

ՏՈԿԻՈ, 4 ԱՊՐԻԼ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ճապոնիայի իշխանությունները նախատեսում են 30-50 տոկոսով կրճատել իրենց էյչ-2 հրթիռի ինքնարժեքը, որպեսզի լուրջ պայքար սկսեն արբանյակների առեւտրական արձակման համաշխարհային շուկայի մի մասին տիրանալու համար։

Ենթակա են ձերբակալման

ԲԵԼԳՐԱԴ, 4 ԱՊՐԻԼ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ «Ազգային զտումների»՝ ոչ սերբական համայնքի անձանց նկատմամբ գործադրված բռնի գործողությունների եւ սպանությունների կազմակերպիչներն ու մասնակիցները ենթակա են ձերբակալման, ապա հետաքննման եւ պատժի իրենց հանցավոր գործողությունների համար։ Այդ մասին այսօր նշել է բոսնիացի սերբերի ղեկավար Ռադովան Կարաջիչը։ Այդ հայտարարություններն անելուց հետո հայտնի են դարձել վերջերս բոսնիացի խորվաթների եւ մուսուլմանների ընտանիքների վրա կատարված մի շարք հարձակումների փաստերը, որոնց հետեւանքով 20 մարդ էր զոհվել։

Ժելյու Ժելեւը մեղադրում է Մոսկվային

ԼՈՆԴՈՆ, 31 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ ՆՈՎՈՍՏԻ։ Այցով Մեծ Բրիտանիայում գտնվող Բուլղարիայի նախագահ Ժելյու Ժելեւը Ռուսաստանի իշխանություններին մեղադրեց այն բանում, որ նրանք չեն կատարում ՊԱԿ-ի արխիվները բացելու իրենց խոստումները, որոնք լույս կսփռեին 1978 թ. Լոնդոնում բուլղար այլախոհ Գեորգի Մարկովի սպանության վրա։ Մահափորձին աջակցելու մեջ կասկածվում են նախկին ԽՍՀՄ հատուկ ծառայությունները։ Նախագահ Ժելեւը հայտարարեց, որ այդ գործի հետքը գտնելու եւ անհրաժեշտ տեղեկություններ ստանալու Սոֆիայի բոլոր փորձերը հայտնվում են փակուղում, քանի որ առանց ՊԱԿ-ի արխիվներին ծանոթանալու անհնար է արդյունավետ հետաքննություն անցկացնել։

ԵՎՐՈՊԱ

Կուսակցության ղեկավարին 12 տարվա բանտարկություն

ԲԵԼԳՐԱԴ, 4 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ։ Ալբանիայի մայրաքաղաքում ավարտված դատը Ալբանիայի սոցիալիստական կուսակցության ղեկավար կոմիտեի նախագահության նախագահ Ֆաթոս Նանոյին դատապարտեց 12 տարվա բանտարկության 1991-1992 թվականներին իր թույլ տված ֆինանսական չարաշահումների համար, երբ նա ընդհանուր խորհրդարանական ընտրություններում իր կուսակցության նվաճած հաղթանակից հետո զբաղեցրել էր նախարարների խորհրդի նախագահի պաշտոնը։ Դատավճռով Նանոյին մեղսագրվում են մեքենայություններ Իտալիայի մարդասիրական օգնության առնչությամբ, որից, ինչպես հայտարարեց նախագահող դատավոր Ակիմ Բենդոն, Ալբանիա է հասել սոսկ միայն մեկ երրորդ մասը։ Ղեկավար կոմիտեի նախագահության նախագահը մեղադրվում է նաեւ պետական գանձարանը վերադարձնելու 72 միլիոն լեկ, որը, այն ժամանակվա փոխարժեքով վերահաշվարկված, կազմում է մոտ 7 միլիոն դոլար։

Մեծ Բրիտանիայից արտաքսվել է ռուս դիվանագետ

ԼՈՆԴՈՆ, 1 ԱՊՐԻԼ, ՌԻԱ-ՆՈՎՈՍՏԻ։ Բրիտանիայի արտգործնախարարությունն այսօր պաշտոնապես հաստատեց, որ Լոնդոնում Ռուսաստանի դեսպանության դիվանագետներից մեկը վերջերս արտաքսվել է հայրենիք։ Այդ քայլը ձեռնարկվել է բրիտանական հետախուզության այն աշխատակցի արտաքսմանն ի պատասխան, որը Մոսկվայում աշխատում էր Մեծ Բրիտանիայի դեսպանությունում։

Իր հայտարարության մեջ Բրիտանիայի ԱԳՆ-ն ափսոսանք է հայտնել Ռուսաստանի իշխանությունների ձեռնարկման առթիվ, որն անգլիացիների կարծիքով, «հակասում է Ռուսաստանի եւ Մեծ Բրիտանիայի երկկողմ հարաբերությունների բնույթին»։ Հայտարարության մեջ Բրիտանիայի ԱԳՆ-ն հույս է հայտնել, որ փոխադարձ արտաքսումներից հետո գործը կարելի է փակված համարել։

Ի տարբերություն հին ժամանակների, արտաքսված դիվանագետները չեն հայտարարվել անցանկալի անձինք։

ՄՈՍԿՎԱ, 1 ԱՊՐԻԼ, ՌԻԱ-ՆՈՎՈՍՏԻ։ Ինչպես հայտնի դարձավ լավատեղյակ աղբյուրներից, Ռուսաստանի ԱԳՆ-ում գտնում են, որ այդ փոխադարձ արտաքսումը չի անդրադառնա Ռուսաստանի եւ Մեծ Բրիտանիայի երկկողմ հարաբերությունների վրա։ ■

HONDA
ԷԼԵԿՏՐԱ ROBIN
Գեներատորների
նորոգում կանչով:
(պահեստամասերով ապահովում ենք)
Սպասարկումը եվրոպական չափանիշներով:
533-385
Arina

ԱԶԳ

Մշակույթ

Իսկ ի՞նչ էր պատահել: Խոսքը վերաբերում էր մի կտավի: Սակայն ի՞նչ նկար եւ ո՞ր նկարչի: Ոչ շատ, ոչ քիչ՝ Լեոնարդո դա Վինչիի «Ջոկոնդայի» («Մոնա Լիզա») մասին է: Դեսպանը ծածկագրում հաղորդում էր, որ այդ նկարը Տոկիոյի ցուցահանդեսից հունիսի առաջին կեսին ուժեղացված պարզ էր: Այդ նախարարությունն զբաղվում էր ատոմային պետք զենքի մշակմամբ եւ ստեղծմամբ: Թվում է, թե ի՞նչ ընդհանուր բան կա ատոմային ռումբերի եւ մեծ Լեոնարդոյի նկարի միջեւ: Բանն այն է, որ հատկապես «Միջին մեքենաշինություն» էր գտնվում հզորագույն գաղտնի կազմակերպությունը, որ բոլոր պատվերները կատարվեն անմիջապես, առանց քննարկման՝ նախարարների պատասխանատվությամբ: «Իսկ եթե պահանջեն ատոմային ռումբա՞վ նույնպե՞ս տալ», սրամտեց նախարարներից մեկը: «Այո, ռումբավը տրամադրել անմիջապես, չոր պատասխանեց Կոսիգինը, հետո կպարզենք, թե նա ինչու էր պա-

Մոնա Լիզա. Մոսկովյան կանգառ Տոկիոյից դեպի Փարիզ ճանապարհին

ՀԵՆՐԻԿ ԻԳԻԹՅԱՆ

Ֆրանսիայում ԽՍՀՄ-ի դեսպանության բակում շարժիչը միացրած շեմ ավտոմեքենան սպասում էր դեսպանին: Ստեփան Չերվոնենկոն շտապ-շտապ մոտեցավ մեքենային, նրա հետ էր թարգմանիչը: Մեքենան սլացավ դեպի Ելիսեյան պալատ, որտեղ ընտրված նախագահ Վալերի Ժիսկար դ՚ Էստենի հետ տեսակցելու: Եվ նախագահը, եւ դեսպանը ձգտում էին հանդիպել միմյանց: Հատկապես դեսպանը: Մոսկվային չափազանց անհրաժեշտ էր ի սկզբանե լավ հարաբերություններ հաստատել նորընտիր նախագահի հետ, որը փոխարինել էր հանգուցյալ Ժորժ Պոմպիդուին: Հանդիպման համար լավ առիթ էր ստեղծվել: Ծածկագիրը Փարիզից ընդունվեց 1974 թվականի մայիսյան օրերից մեկում եւ մի քանի ժամ անց զեկուցվեց արտգործնախարար Գրոմիկոյին: Մյուս առավոտյան այն քննարկվեց վարչապետ Կոսիգինի մոտ: Քիչ ուշ իմ ձեռքով գրված եւ դեսպանի կողմից չնչին փոփոխություններով ծածկագիրը զեկուցվեց Բրեժնեւին: Այն ժամանակ ես գլխավորում էի դեսպանության մշակութային բաժինը եւ ինձ վիճակվել էր մասնակցել մի չափազանց կարեւոր հարցի լուծմանը…

պահպանության ներքո կվերադարձվի Փարիզ, Լուվր: Թանկարժեք բեռով ինքնաթիռը վայրէջք կկատարի Մոսկվայում լիցքավորման համար: Դեսպանն առաջարկում էր օգտագործել այդ հազվագյուտ առիթը եւ ֆրանսիական կողմի հետ համաձայնեցնելուց հետո, նկարը ինչ-որ ժամանակով ցուցադրել Մոսկվայում, թանգարաններից մեկում:

Ֆրանսիական կառավարությունը եւ անձամբ նախագահ Ժիսկար դ՚ Էստենը չէին առարկում Մոսկվայում ցուցադրելուն, սակայն վերջնական որոշումը պիտի ընդունեին Լուվրի մասնագետները: Նրանք բավականին խիստ պահանջներ դրին, որոնք վերաբերում էին գլուխգործոցի պահպանմանը, մշտական միկրոկլիմայի ստեղծմանը: Նույնիսկ արմուկը, հնչյունային տատանումները չպետք է հասնեին կտավին: Եվ, իհարկե, խորհրդային դեսպանությունը պարտավոր էր տալ 100-տոկոսանոց երաշխիք, որ կտավը անհնարին կլինի գողանալ կամ վնասել:

Մի խոսքով, հարցն այնքան լուրջ էր, որ զբաղվում էր անձամբ Կոսիգինը: Նա Կրեմլ կանչեց միջին մեքենաշինության նախարար Սլավսկուն, մշակույթի նախարար Ֆուրցեւային եւ հանձնարարեց ապահովել ֆրանսիացիների բոլոր պահանջների կատարումը:

Մշակույթի նախարարին Կրեմլ կանչելը հասկանալի էր, իսկ թե ինչու՞ Կոսիգինը դիմեց նաեւ խորհրդային կայսրության ներսում «հզորագույն կայսրության» ղեկավարին, ինչպիսին էր միջին մեքենաշինության նախարարությունը, շատ

դարկում էր պահպանողական-պաշտպանական վստահելի տեխնիկան, ազդանշանման եւ թաքնված դիտողության հազվագյուտ համակարգեր:

Ողջ խնդիրն այն էր, որ նախապատրաստական աշխատանքներին հատկացվում էր 10 օր՝ այդքան էր մնում մինչեւ Տոկիոյից նկարը տեղափոխելուն, մինչդեռ, գիտնականները եւ մասնագետները զեկուցել էին, որ հատուկ կոնտեյների պատրաստման համար կպահանջվի երեք ամիս:

«Ջոկոնդայի» Մոսկվայում հայտնվելը դրվեց կասկածի տակ: Կառավարության նիստի ժամանակ Կոսիգինն անառարկելիորեն պահանջեց, որպեսզի կոնտեյների վերաբերյալ միջին մեքենաշինության հանձնվել… Առաջադրանքը պետք է կատարվի նշված ժամկետին»:

Պետական հսկա անիվը բափ առնելով պտտվեց: Ցոր օրվա եւ գիշերվա ընթացքում արեցին այն, որի համար «նորմալ» պայմաններում կպահանջվեր երեք ամիս:

Հունիսի 13-ին տեղադրման բոլոր աշխատանքները Պուշկինի անվան կերպարվեստի թանգարանում ավարտվեցին: Իսկ մյուս օրը Վնուկովո օդանավակայանից խիստ պահպանության ներքո անգնահատելի «Մոնա Լիզան» բերվեց թանգարան: Նկարով կոնտեյները այնպես էր տեղադրվել պատի մեջ, որ դիտողները տեսնում էին միայն լուսավորված «Ջոկոնդային»: Թանգարանի հերթը բռնում էին գիշերվանից: Մարդիկ դանդաղ ուղեւորվում էին անընդհատ հոսքով (նկարի մոտ կանգնել չէր թույլատրվում), եւ այսպես շարունակվեց 44 օր:

Հուլիսի 29-ին ֆրանսիական մասնագետները բացեցին խցիկի հետին դուռը, նկարն զգուշությամբ հանեցին եւ տեղադրեցին մի ուրիշ տրանսպորտային կոնտեյների մեջ: Հերմետիկ այդ կոնտեյները կրակում չէր վառվում եւ չէր կարող խորտակվել օվկիանոսում: Նույնիսկ եթե ընկներ ինքնաթիռից կամ ինքնաթիռը վթարի ենթարկվեր ցամաքի վրա՝ նկարը, որին սիրահարված է ողջ աշխարհը, միեւնույն է կմնար անվնաս:

… Կտավը Լուվրում տեղադրելուց հետո, թանգարանի տնօրինությունը մեզ հրավիրեց «Ջոկոնդայով» հիանալու: Լուվրի ընդարձակ բակում ասեղ գցելու տեղ չկար…

ԵՐԵՎԱՆ

Վալմարի նոր ցուցահանդեսը

ՆԱԶԵՆԻ ՂԱՐԻԲՅԱՆ

«Երաժշտություն եմ լսում հեռվից, հանդարտ ափում, որ լցված է սիրով եւ հավատով, Վալմարի երաժշտությունը»:

Հայլա Սահայնի

Վալմարը թե՛ մեզ մոտ, թե՛ արտասահմանում ամենահաճախ ցուցադրված եւ մամուլում արձագանք գտած ու գնահատված հայ արվեստագետներից է, որի բեղուն ստեղծագործությունը բազմաշերտ է՝ թեմաներով, գունային ու ոճային արտահայտչամիջոցներով, նյութի մատուցման ձեւերով: Նկարչի անհատական ցուցահանդեսների հարուստ էջը լրացավ մարտ ամսին, Դամասկոսի «Շուրա» արվեստի հանրահայտ սրահում հրավիրված նոր ցուցադրությամբ, որ ներկայացնում էր նրա վերջին երկու տարվա աշխատանքները: Ցուցահանդեսը հաջողվեց, քանի որ աշխույժ հետաքրքրություն առաջացրեց արաբ արվեստասերների շրջանակներում եւ այդ մասին հաղորդվեց Սիրիայի հեռուստատեսային ֆրանսալեզու «Պանորամա» ծրագրով:

Յուրաքանչյուր նկարչի համար հասարակական արձագանքը մեծ խթան է, ոգեւորության, ներշնչանքի աղբյուր: Վալմարի համար չափազանց կարեւոր վարձատրություն է, որ իր հույզերը, իր ապրումները, մտորումներն ու զգացումներն ընկալվում են անմիջականորեն, կարող են հուզել ուրիշ մեկին, առավել եւս օտարին: Ցուցահանդեսի թեմաները՝ ընտանիք, սեր, երաժշտություն, պայքար, Ավետարան, կարելի է ամբողջացնել որպես շարք, որ բնութագրում է հայ մարդու այսօրվա իրավիճակը: Եւ որքան մեծ է հրճվալի զարմանքը, որ այն քերմ արձագանք գտավ արաբների մոտ, շարժեց նրանց զգայական աշխարհը՝ անկախ կրոնից, էթնիկական ու հասարակական պատկանելությունից: Հաջողության գրավականներից մեկն էլ 20 երկից 18-ի գնումն էր: Ուրախալի է, որ նման հեղինակավոր սրահում հայ նկարչի առաջին մուտքը հաղթանակով նշանավորվեց:

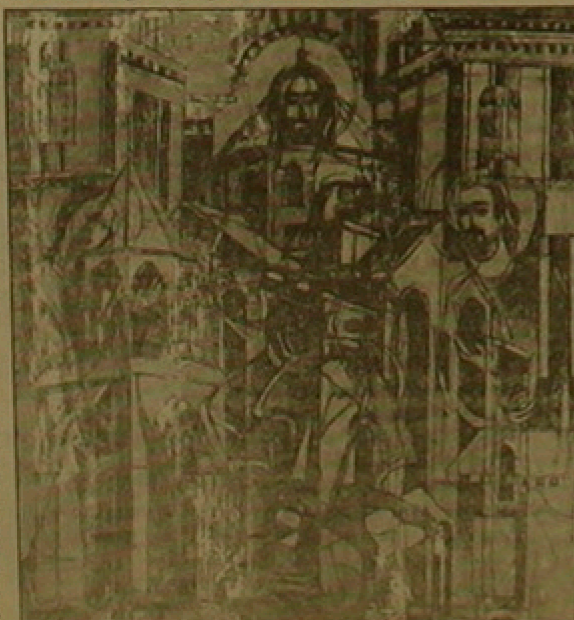

ՀԱՄԱՅՆՔ

Սուրբ Զատիկի տոնի առթիվ

Շաբաթ օրը, Սուրբ Զատիկի տոնի նախօրեին Վանաձորի Հայ Ավետարանչական եկեղեցու ներկայացուցիչները լարային խմբակի եւ հոգեւոր երգչախմբի հետ այցելեցին Վանաձորի թիվ 1 եւ թիվ 2 հիվանդանոցները: Հիվանդներին եւ բուժաշխատողներին իրենց մաղթանքները հղեցին եկեղեցու սպասավորներ Սամվել Կիրակոսյանը եւ Պետրոս Չաքյանը: Լարային խմբակը եւ երգչախումբը կատարեցին հոգեւոր երգեր, այնուհետեւ Սուրբ Զատիկի տոնի առթիվ նրանք բաժնեցին հոգեւոր գրքեր եւ սննդամթերք: Երեկ՝ ապրիլի 4-ին, Ավետարանչական եկեղեցին մարդասիրական օգնություն բաժնեց նաեւ քաղաքի խիստ կարիքավոր ընտանիքներին:

Մշակույթ

Այսպես է կոչվում Վանաձորի Հովհաննես Աբելյանի անվան թատրոնում կազմակերպված երեկոն, որին մասնակցեցին ճանաչված երգիծաբաններ եւ դերասաններ: Սամվել Խալաթյանի, Գագիկ Անտոնյանի, Ռազմիկ Մկրտումյանի, Սամվել Սուքիասյանի եւ մյուսների երգիծական ստեղծագործությունները մի բուռ ծիծաղը վերածեցին մի դահլիճ ծիծաղի: Միջոցառման կազմակերպիչները ստիպված են մոտ օրերս կրկնել երեկոն, բավարարելու բազմաթիվ կատակասերների հետաքրքրությունը, որոնց այդպես էլ չհաջողվեց այդ օրը թափանցել դահլիճ:

ԹԱՏՐՈՆ

Արվեստն մահացել է, կեցցե՛ արվեստ

Մահացել է Էժեն Իոնեսկոն… Մահացել է արվեստ: Թատրոնի արվեստ: Բայց ապրում են նրա պիեսները («Ռնգեղջյուրը», «Ճաղատ երգչուհին», «Աթոռներ», «Արքան մահանում է»): Ապրում են բեմերում, ապրում՝ մեր սրտերում: Ազգությամբ ռումին, բայց ֆրանսիացի թատերագիր, ֆրանսիական Ակադեմիայի անդամ, մոդեռնիստական «աբսուրդ թատրոնի» հիմնադիրներից մեկը, որի մասին նույնպես (ինչպես եւ Բեկետի) կարելի է ասել՝ «գրող, թատերագիր, հնարավոր է սուրբ, վերջապես, մարդ, այս աշխարհում միակն իր տեսակի մեջ»: «Թատրոնն անօգուտ բան է, բայց եւ անհրաժեշտ: Իմաստը նրա ահա ինչում է՝ թատրոնը ոչնչի եւ ոչ մեկի չի ծառայում, այն ազատ է, ազատ այս կամ այն պարտականություններից եւ պարտավորություններից: Եւ հենց այս ազատությունն է, որ անհրաժեշտ է մարդկանց: Ազատություն, որի օգնությամբ նրանք կհասնեն իրենց, սեփական ոգու ազատությանը», Էժեն Իոնեսկո:

Սեփական ոգու, ես-ի ազատություն, որ այնքան կարեւոր է Իոնեսկոյի, նրա հերոսների, նրա հանդիսատեսի համար: Ազատություն, որ ինչպես կարող է իմաստ դառնալ թե թատրոնի, թե կյանքի: Իոնեսկոն մահացել է, մահացել է արվեստ: Արվեստները չեն մահանում: Կեցցե՛ արվեստ… Ք. Պ.

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ

Համերգի արշավանքը

Շաբաթ օրը Հայաստանի կոմպոզիտորների տանը կայացավ «Ջազ եւ գրաֆիկա» խորագրով ցուցահանդես-համերգ: Այցելուները նախ ընբռնեցին Վազգեն Պահլավունի-Թադեւոսյանի եւ Շորա Ոսկանյանի գրաֆիկական աշխատանքների պարզեւած հոգեկան բավականությունը, ապա՝ ջազային երաժշտության հոգեպարար հնչյունները (կատարողներ՝ Սահակյան Խաչիկ, Հարությունյան Աշոտ, Առաքելյան Վարդան, Հյուսնունց Արմեն): Սակայն գլխավոր իրադարձությունը իհարկե ոչ թե համերգի կամ ցուցադրության խորությունն էր, այլ դրանց կազմակերպման բարձր մակարդակն ու մթնոլորտը եւ այն գիտակցությունը, որ Երեւանում այնուամենայնիվ ծիլը ծաղկում է եւ հունձն ավարտված չէ:

Ն. Ղ.

«Սերենադ». կամերային երիտասարդ նվագախումբ

ՀՐԱՉՅԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Երեւանի կամերային երաժշտության տանը նոր համերգաշրջանն սկսել է երիտասարդ երաժիշտների «Սերենադ» կամերային նվագախումբը: Երեւանի Կոմիտասի անվան երաժշտանոցի եւ Չայկովսկու անվան երաժշտական մասնագիտական դպրոցի սաներից կազմված նվագախմբի տարեգրությունը մեծ չէ: Կազմավորվել է մի քանի տարի առաջ:

Սակայն կարճ ժամանակամիջոցում լայն ճանաչման է արժանացել: Մասնակցել է Ֆրանսիայի Բրիվ քաղաքում կազմակերպված «Օրկեստրադա» միջազգային երաժշտական փառատոնին: Այստեղ, ավելի քան հինգ տասնյակ նվագախմբերից «Սերենադը» միակն էր, որ արժանացավ քաղաքապետարանում ելույթ ունենալու պատվին: Նվագախմբի ստեղծագործական ընդգրկումների շրջանակը լայն է: Այն ներառում է հայ, ռուս եւ արեւմտաեվրոպական կոմպոզիտորների մի շարք ստեղծագործություններ: Ապրիլի 1-ին նոր համերգաշրջանի անդրանիկ համերգում երիտասարդ դիրիժոր Մկրտիչ Բաբաջանյանի ղեկավարությամբ հնչեցին Բարբերի «Ադաջոն», Չայկովսկու «Լարային սերենադը» եւ Վիվալդիի՝ բանջութակի եւ նվագախմբի համար գրված կոնցերտը, բանջութակի մենանվագը կատարեց Կոմիտասի անվան երաժշտանոցի սան Հրանտ Երանոսյանը: Երկար ընդմիջումից հետո «Սերենադը» կրկին բերկրանքի ու գոհունակության պահեր պարգեւեց երաժշտասերներին, որոնք իրենց վերաբերմունքն արտահայտեցին ջերմ ծափահարություններով: Համերգի ավարտից հետո զրուցեցինք նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր Էդուարդ Թոփչյանի հետ:

Ինչպես նախկինում, ծանրաբեռնված է լինելու նվագախմբի այս համերգաշրջանը եւս, ասաց նա: Մեր ստեղծագործական կյանքում նշանակալի իրադարձություն կլինի այն, որ ընթացիկ ամսվա վերջին Երեւան կժամանի ֆրանսահայ անվանի դիրիժոր, Ֆրանսիայի Ռուան քաղաքի երաժշտանոցի ռեկտոր Ալեքսանդր Սիրանոսյանը, որը կղեկավարի նվագախմբի երկու ելույթները: Իր հերթին «Սերենադը» գալիք հուլիսի կեսից երկամսյա համերգային շրջագայության կմեկնի արեւմտաեվրոպական մի շարք երկրներ՝ Ֆրանսիա, Գերմանիա, Շվեյցարիա, Անգլիա: Մեզ հետ հյուրախաղերի կմեկնի նաեւ այսօրվա համերգի ղեկավարը՝ երիտասարդ դիրիժոր Մկրտիչ Բաբաջանյանը, որը Կոմիտասի անվան երաժշտանոցի ավարտական կուրսի ուսանող է ու անվանի դիրիժոր Էմին Խաչատրյանի աշակերտը: Արվեստասերները նրան ճանաչում են «Կանաչ» կանանց երգչախմբից: Երաժշտախմբի մենակատարներից հիշատակության է արժանի բանջութակահար Հրանտ Երանոսյանը, որը հանրապետական մրցույթի դափնեկիր է: Ընդհանրապես, նվագախմբի անդամների մեծ մասը տարբեր երաժշտական մրցույթների դափնեկիրներ են, օժտված երաժիշտներ: Նախկին անդամներից երկուսը՝ Գեւորգ Բուդաղյանը եւ Անահիտ Սեյրանյանն, իրենց երաժշտական կրթությունը կատարելագործում են համապատասխանաբար Գերմանիայում եւ ԱՄՆ-ում: Բարենպաստ պայմաններ լինելու դեպքում, «Սերենադը» պատրաստ է իրականացնելու ստեղծագործական շատ ծրագրեր եւ իր արժանավոր ներկայացնել հայրենի կատարողական արվեստը թե՛ հայրենիք, եւ թե արտասահմանյան համերգասրահներում:

ԱԶԳ Մարզական

ՀՀ ԳԱՎԱԹ

Կիսաեզրափակիչի մասնակիցները հայտնի են

Պատասխան հանդիպումները այսօր

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ,
Մարզական մեկնաբան

Հայաստանի Հանրապետության ֆուտբոլի գավաթի 3-րդ խաղարկությունում ընդամենը 2 ոչ լրիվ փուլ է անցկացվել եւ տեղի ունեցած հանդիպումներն անմիջապես համոզեցին, որ առաջվա նման հանրապետության 4 առաջատար թիմերը՝ Երեւանի «Արարատը», ՀՄԸՄ-ն, Գյումրիի «Շիրակը» եւ Կոտայքի շրջանի «Բանանցը» մրցակցությունից դուրս են: Քառորդ եզրափակիչի առաջին հանդիպումներում նրանք խոշոր հաշիվներով առավելության են հասել մրցակիցների նկատմամբ եւ այսօր կայանալիք պատասխան հանդիպումներից առաջ գործնականում ապահովել են կիսաեզրափակիչի ուղեգրերը: Հիշյալ 4 թիմերը համատեղ խփել են 18 գնդակ, անառիկ պահելով սեփական դարպասները: Ահա քառորդ եզրափակիչի առաջին հանդիպումների արդյունքները.

«Երազանք»-«Արարատ»	0-3
ՀՄՄ ՖԻՄԱ-«Բանանց»	0-3
«Կոտայք»-ՀՄԸՄ	0-5
«Շիրակ»-«Արփա» (Աղավ.)	7-0

Ասպարեզում, մնում են ուժեղագույնները եւ գավաթի խաղարկության կիսաեզրափակիչ ու եզրափակիչ փուլը խոստանում է հետաքրքիր եւ անհաշտ մրցակցություն:

Հիտլերի հրավերը մերժեց

1936 թ. Բեռլինում տեղի ունեցած օլիմպիական խաղերի կրկնակի չեմպիոնուհի (100 մ., 4x100 մ. վազք), ամերիկացի Հելեն Ստիֆենսը մահացավ Միսուրի նահանգի Ֆլորիսանդ քաղաքում: Իր մահից մի քանի ամիս առաջ, նա մի մեծ գաղտնիք էր հայտնել: Ստիֆենսն ասել էր, որ «Բեռլինում իմ հաղթանակից հետո Ադոլֆ Հիտլերն ինձ իր ձեռքերի մեջ առավ եւ ասաց, որ ես արիական ցեղախմբի դիմագիծ ունեմ ու առաջարկեց, որ Գերմանիան ներկայացնեմ առաջիկա մրցումներում: Նա ինձ հրավիրեց իր Barchtesgaden պալատ, բայց ես առաջարկը մերժեցի»:

Ֆեռնանդեսը Պլատինիի դիմանկարով

Կարիբյան կղզիներում վերջերս ֆուտբոլի աշխարհի առաջնությանը նվիրված հրատարակվել են մի շարք դրոշմանիշեր: Դրանցից մեկում զետեղված է Միշել Պլատինիի նկարը, իսկ տակը գրված անվանի ֆուտբոլիստի նախկին խաղընկերոջ՝ Լուիս Ֆեռնանդեսի անունը, որն այժմ մարզում է Ֆրանսիայի «Կաննը» թիմը: Այս սխալով դրոշմանիշը ֆիլատելիայի սիրահարների շրջանում մեծ արժեք ունեցավ:

Բոստոնը թեկնածու

2008 թ. օլիմպիական խաղերն անցկացնելու իր թեկնածությունն է առաջարկել Բոստոնը: Ըստ հետազոտությունների, եթե 2008 թ. օլիմպիական խաղերը կայանան Բոստոնում, ապա ընդհանուր շահը կկազմի 3 մլրդ. 400 մլն. դոլլար: Բայց մինչ այդ անհրաժեշտ է, որ ԱՄՆ-ի օլիմպիական կոմիտեն իր համաձայնությունը տա Բոստոնի թեկնածությանը: Այս որոշումը պետք է տրվի միայն 1999 թ.: ՄՕԿ-ը վերջնական որոշումը կայացնելու է 2001 թ.:

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Վերջապես հաղթանակ

ԱՇՈՏ ԲՈՅԱՋՅԱՆ,
Փարիզ

Ավարտվում է բասկետբոլի կանանց Ֆրանսիայի I-ին դիվիզիոնի առաջնությունը: Եզրափակիչ փուլի 3 քառյակների մրցաշարերում անցկացվեցին նախավերջին տուրի հանդիպումները: Վերջին՝ 3-րդ խմբում գտնվող «Սերեն Լուսակը», որը պայքարում է ուժեղագույնների խմբում իր տեղը պահպանելու համար, հյուրընկալեց «Նիսին»: Այս խաղն անցավ տարօրինակ սցենարով: Առաջին կեսից հետո բացահայտ առավելությամբ՝ 33-11 հաշվով առջեւում էին հյուրերը՝ «Նիսի» բասկետբոլիստուհիները: Անընդհատ ուժեղ հսկողության տակ էին թիմի հայաստանցի երկու առաջատարները Լյուբով Ալեքսանդրովա-Քոչարյանը եւ Անահիտ Հակոբյանը: Ուստի պատահական չէ, որ նրանք ամբողջ խաղի ընթացքում վաստակեցին իրենց համար համեստ, ընդամենը 8-ական միավոր: Առաջին կեսում արձանագրված հաշվի խոշոր տարբերությունից հետո, թվում էր խաղի ելքը վճռված է, սակայն կատարվեց անսպասելին: Երկրորդ կեսում «Սերենը» մտավ խաղի մեջ եւ աստիճանաբար կրճատելով հաշվի հսկայական տարբերությունը, նույնիսկ կարողացավ առաջ անցնել եւ խաղը շահել 55-51 հաշվով: Դա «Սերեն Լուսակի» երկրորդ հաղթանակն է առաջնությունում, սակայն թիմը շարունակում է մնալ վերջին տեղում: Եզրափակիչ փուլի մրցաշարում վերջին տուրից առաջ երրորդ խմբի աղյուսակը հետեւյալ տեսքն ունի.

	Մ	Խ	Հ	Պ
1. «Մոնֆեռան»	9	5	4	1
2. «Ստրասբուրգ»	8	5	3	2
3. «Նիս»	7	5	2	3
4. «Սերեն»	6	5	1	4

Չեմպիոնի կոչման եւ մեդալների համար հետաքրքիր պայքար է ծավալվել առաջին քառյակի թիմերի միջեւ: Նախավերջին տուրում «Վալանսիեն Օրշին» արտագնա խաղում 42-58 հաշվով զիջեց «Էքսին», իսկ Ֆրանսիայի անցյալ տարվա չեմպիոն «Շալլը» 64-53 հաշվով հաղթելով «Տարբին», հավասարվեց «Վալանսիեն Օրշիին»: Վերջին տուրից առաջ «Շալլն» ու «Օրշին» ունեն 8-ական միավոր, իսկ «Էքսն» ու «Տարբը» վաստակել են 7-ական միավոր: ■

ԹԵՆԻՍ

Կերպարանափոխված Աղասին

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ,
Վալանս, Ֆրանսիա

Կեյ Բիսկեյնի (ԱՄՆ) խոշոր մրցաշարից հետո, Անդրե Աղասին ATP-ի դասակարգմամբ 32-րդից տեղափոխվեց միանգամից 19-րդ տեղը: Եվ դա շնորհիվ ընդամենը 1,5 ամսվա ընթացքում անցկացրած 2 փայլուն ելույթների: Կեյ Բիսկեյնում հայտնվեց մի նոր Աղասի, ամբողջովին վերափոխված: Երբ նա եզրափակիչում, չհաղթեց Փիթ Սամփրասին, այնուամենայնիվ, ըստ մասնագետների Աղասիի խաղն ավելի հասուն եւ հեռանկարային է դարձել: 6 ամսվա հարկադիր բացակայությունից հետո, վերադառնալով խաղահրապարակ, Աղասին հաղթեց Skottsdale-ի ներկայացուցչական մրցաշարում, եւ հասավ Կեյ Բիսկեյնի մրցաշարի եզրափակիչ: Նա փայլուն հանդես եկավ նաեւ օրերս Ճապոնիայում ավարտված ուժեղ մրցաշարում եւ հավանաբար նոր առաջխաղացում ունենա ATP-ի դասակարգման ցուցակում: Կեյ Բիսկեյնում նա կարող էր մրցաշարի հաղթող դառնալ: Բանն այն է, որ Սամփրասը վճռական խաղի նախորդ գիշերը հիվանդացել էր եւ հանդիպումն սկսվեց 40 րոպե ուշացումով: Աղասին մեծահոգաբար սպասեց 40 րոպե մինչեւ որ Սամփրասը հայտնվի մարզադաշտում: Դա Աղասիի կողմից շատ գեղեցիկ կեցվածք էր եւ ինչպես խոստովանեց Սամփրասը, երբեք չի մոռացվի: Աղասին կարող էր հաղթել առանց խաղի: Բայց նա ցանկացավ որ դա տեղի ունենա միայն խաղահրապարակում եւ ոչ թե որոշումով: Աղասին պարտվեց, բայց նա շահեց Կեյ Բիսկեյնի մարզադաշտ եկած 14 հազար մարզասերների սերն ու համակրանքը: Այդ խաղում էլ Անդրեն հանդես եկավ վերելքով եւ ուժեղ թենիսի տպավորություն թողեց: «Առաջ ես թենիս խաղում էի հայրիկիս, իմ մարզիչ Նիկ Բոլիտերիին (անցյալ տարի Աղասին բաժանվեց նրանից), մարզասերներին ու լրագրողներին ուրախացնելու համար: Հիմա ես խաղում եմ ինձ համար: Սա է իմ նոր հաջողությունների գաղտնիքը», հայտարարեց Աղասին: Բայց անվանի թենիսիստը մոռանում է նշել իր ոգեւորության գլխավոր աղբյուրը՝ դերասանուհի Բրուկ Շիլդսին, որի հետ վերջերս սիրային պատմություն է ապրում: Կեյ Բիսկեյնում Աղասին հեշտությամբ հաղթեց Բորիս Բեկերին, Ստեֆան Էդբերգին եւ Սեդրիկ Պիոլինին: Աղասին անչափահասից միանգամից դարձել է չափահաս մարդ: Նա այլեւս չի խոսում իր անձնական ինքնաթիռի մասին, եւ խորհում է թենիսն ավարտելուց հետո ուսումը շարունակելու մասին: Աղասին օրական 2-3 ժամ տրամադրում է մկանները ուժեղացնելու համար: Նա ուզում է կրկին բարձր տեղեր գրավել թենիսում: Սամփրասը հայտարարում է, որ Աղասին հիմա կարող է հաղթել Կուրյեին, Բուրգերային եւ իրեն՝ Սամփրասին: ■

ՖԻՖԱ

Չադը վերջին տեղում, իսկ Հայաստանը...

ՖԻՖԱ-ի անդամ երկրների թիվն արդեն հասել է 190-ի, իսկ պարբերաբար միջազգային ֆեդերացիայի կողմից հրապարակվող վերջին ցուցակում նշված են միայն 169 երկրների անուններ: Մինչեւ փետրվարի 14-ն արձանագրված արդյունքներով կազմված ցուցակը, որտեղ երկրները դասավորված են ըստ գործակիցների, եզրափակում է Չադը: Ցավոք այդ ցուցակում ընդհանրապես չկա Հայաստանը: Բանն այն է, որ անդամագրվելով ՖԻՖԱ-ին եւ ՈՒԵՖԱ-ին Հայաստանի հավաքականը մինչեւ հիմա պաշտոնական խաղեր չի անցկացրել:

Ահա ՖԻՖԱ-ի դասակարգմամբ աշխարհի 20 ուժեղագույն հավաքականները.

երկիր	գործ.	1993թ.
1. Գերմանիա	58,93	1
2. Բրազիլիա	58,41	3
3. Հոլանդիա	57,47	7
4. Դանիա	56,96	6
5. Նորվեգիա	56,95	4
6. Իսպանիա	56,78	5
7. Իտալիա	56,72	2
8. Շվեյցարիա	55,72	12
9. Արգենտինա	55,01	8
10. Շվեդիա	54,43	9
11. Իռլանդիա	54,12	10
12. Անգլիա	53,89	11
13. Ռուսաստան	53,21	4
14. Ֆրանսիա	52,02	15
15. Նիգերիա	51.20	18
16. Ուրուգվայ	50,96	17
17. Մեքսիկա	50,78	16
18. Ռումինիա	50,49	3
19. Պորտուգալիա	48,80	20
20. Կոլումբիա	48,56	21

ԵՎՐՈՊԱ-96

Հայաստանի հավաքականի հակառակորդների ճամբարներում

ԲԵԼԳԻԱ
(28-րդ տուր)

«Շառլըռուա»-«Անդերլեխտ»	1-5
«Գենկ»-«Սերենգ»	0-0
«Ստանդարդ»-«Լոմել»	7-0
«Լիրս»-«Օստենդե»	0-1
ՖԱ «Բրյուգե»-ՍԱ «Բրյուգե»	2-0
«Մալինես»-«Վարեգեմ»	1-1
«Էկերեն»-«Լա Գանտուազ»	2-0
«Մոլենբեեկ»-«Լիեժ»	2-2
«Բեւերեն»-«Անտվերպեն»	0-0

Համառ պայքար է ընթանում «Անդերլեխտի» եւ ՖԱ «Բրյուգեի» միջեւ: Առայժմ 44 միավորով 1-ին տեղում է «Անդերլեխտը»: ՖԱ «Բրյուգեն» վաստակել է 43 միավոր: Այս երկու թիմերը զգալիորեն պոկվել են մյուսներից: Այսպես 3-րդ տեղ գրավող «Սերենգը» 6 միավորով զիջում է ՖԱ «Բրյուգեին»:

ԻՍՊԱՆԻԱ
(30-րդ տուր)

«Լա Կորունյա»-«Ատլետիկո» Բ.	4-1
«Վալյադոլիդ»-«Օվյեդո»	0-0
«Սպորտինգ»-«Սելտա Վիգո»	2-1
«Օսասունա»-«Ատլետիկո» Մ.	0-1
«Ռեալ» Մադրիդ-«Վալենսիա»	3-2
«Սարագոսա»-«Ռասինգ»	2-0
«Սեվիլյա»-«Լոգրոնես»	4-1
«Բարսելոնա»-«Տեներիֆե»	2-1
«Ռեալ» Ս.-«Ռայո Վալեկանո»	1-1

43 միավորով 1-ին տեղում է «Լա Կորունյան»: «Բարսելոնը» վաստակել է 41 միավոր: Մադրիդի «Ռեալը» 40 միավորով 3-րդ տեղում է: Առաջնության վերջնագիծը խոստանում է հետաքրքիր պայքար:

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ

գնում եւ վաճառում է մատչելի գներով սպիրտ 96° (Իրան):
Arina
Արշակունյաց փ., 46, հեռ. 440-491, 444-927

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրակարգ

ՀԱՐՑԱԽՈՒՅԶ

Ո՞վ է սպառնում խաղաղությանը

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 2 ԱՊՐԻԼ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Նյու Յորք թայմզ» թերթը ապրիլի 2-ի համարում հրապարակել է ԱՄՆ-ում, Մեծ Բրիտանիայում, Դաշնային Գերմանիայում եւ Ճապոնիայում անցկացված հարցման արդյունքները, որի թեման էր՝ «Ո՞վ է գլխավոր սպառնալիքը խաղաղության համար»: Հոդվածում մասնավորապես ասվում է. «Դրսեւորելով խիստ տարբերվող պատկերացումներ խաղաղության մասին, Միացյալ Նահանգների եւ Մեծ Բրիտանիայի բնակիչներն այն կարծիքին են, որ համընդհանուր խաղաղության համար առավել մեծ սպառնալիք է ներկայացնում Մերձավոր Արեւելքը, Գերմանիայի բնակիչները նշել են նախկին խորհրդային դաշինքի երկրները, իսկ ճապոնացիների կարծիքը միասնական չէ: Ուսումնասիրության մասնակիցների 21 տոկոսը Ճապոնիայում հայտարարել է, թե Ռուսաստանն է ամենամեծ սպառնալիքը համընդհանուր խաղաղության համար, այն դեպքում, երբ 22 տոկոսը մատնանշել է Միացյալ Նահանգները: Երկրներից յուրաքանչյուրում՝ ԱՄՆ-ում, Ճապոնիայում, Գերմանիայում եւ Մեծ Բրիտանիայում հարցմանը հազարից ավել մարդ է մասնակցել: Բոլոր չորս ազգերի շրջանում էլ նշված է խոր անվստահություն Մոսկվայի հանդեպ, չնայած որ Ռուսաստանը բարեկամական հարաբերություններ է հաստատում Արեւմուտքի հետ: Ամերիկացիների 60 տոկոսն ասել է, որ «այնքան էլ շատ» չի վստահում Ռուսաստանին կամ «բոլորովին չի վստահում»: Գերմանացիների 77 տոկոսը եւ ճապոնացիների 87 տոկոսը նշել են, որ իրենք չեն վստահում Ռուսաստանին:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է երկու սենյականոց բնակարան, ավտոտնակով, Կոմիտասի պողոտայում, Րաֆֆու փողոցի մոտ, 14 հարկանի շենքի 13-րդ հարկում: Հնարավոր է նաեւ փոխանակում 3 սենյականոցի հետ:

Տեղեկությունների համար դիմել 52.92.21 հեռախոսահամարով:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Բ. Ելցին. Ես երկիրը չեմ թողնի վտանգի գոտում

ՄԱԴՐԻԴ, 4 ԱՊՐԻԼ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանում ուժեղ իշխանության անհրաժեշտության գաղափարի շուրջ ազգային համաձայնության ձեւավորումը հետզհետե ավելի ակներեւ խնդիր է դառնում, չնայած նոր քաղաքական կուսակցությունների եւ դաշինքների տարբեր եւ նույնիսկ հակադիր տեսակետներին: Այդ մասին հայտարարել է Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինն իր ապրիլի 11-ին Իսպանիա ձեռնարկելիք այցի շեմին «Պայիս» իսպանական թերթում հրապարակված հարցազրույցում: Հասկանալի է, ասել է նախագահը, ուժեղ իշխանություն չի նշանակում անսահմանափակ իշխանություն, վերահսկողության բացակայություն կամ ամբողջատիրություն: Վերջին հաշվով Ռուսաստանի ազատ զարգացման դատավորն ու բարձրագույն երաշխավորը կլինի ժողովրդի կամքի դրսեւորումը ժողովրդավարական ընտրություններում:

Մինչեւ 1996 թվականը, նշել է այնուհետեւ նախագահը, ես իմ գլխավոր խնդիրներից մեկն եմ համարում այն բանի համար երաշխիքների ստեղծումը, որպեսզի երկիրը չգլորվի դեպի ամբողջատիրություն: Ես անչափ շատ եռանդ նվիրեցի այն բանի համար մղվող պայքարին, որ Ռուսաստանում ուղի հարթվի դեպի ժողովրդավարություն, առողջ շուկայական տնտեսություն, եւ պատրաստ չեմ այն բանին, որ երկիրը թողնեմ վտանգի գոտում, ընդգծել է նա:

Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանում տնտեսական բարենորոգման անցկացմանն ու ժողովրդավարության ամրապնդմանն արեւմտյան երկրների կողմից ցույց տրվող օգնությանը, նախագահը մասնավորապես նշել է, որ ռուսաստանցիներն արդեն անցել են չափից ավելի ակնկալիքների փուլը: Այժմ միանգամայն պարզ է, որ ոչ ոք չի կարող օգնել Ռուսաստանին նրա հա-

մընդգրկուն չափերով, տնտեսական ներուժով, տնտեսական ներհակությունների մակարդակով, որ ժառանգել է սոցիալիստական դարաշրջանից: Նա ինքը պետք է դրսեւորի իր ողջ կամքը, լարի «տնտեսական մկանները» եւ ազատվի ճգնաժամային ծանր բեռից:

Բայց,հասել է ժամանակը, որ Արեւմուտքը դադարի իրեն զգալ որպես Ռուսաստանի դոնոր, որը մարդասիրական նկատառումներով տալիս է իր «արժութային արյունը», եւ սկսի իրեն զգալ որպես առեւտրական, որը մտածում է նախ եւ առաջ իր շահույթի մասին:

ԱՇԽԱՐՀ

Եվրամիությունը մտահոգ է Թուրքիայում մարդու իրավունքների խախտումից

Ներկա շրջանում Հունաստանը Եվրոպական միությունը նախագահող երկիրն է: Այդ հանգամանքով, Հայաստանում Հունաստանի դեսպանությունը մեր թերթին հղած հաղորդագրությամբ տեղեկացնում է, թե Եվրոպական միությունը խիստ մտահոգ է Թուրքիայում մարդու իրավունքների ոտնահարման փաստով, հատկապես ինչ վերաբերում է թուրքական դեմոկրատական կուսակցության 6 պատգամավորների անձեռնմխելիության վերացմանը: Եվրոպական միությունը, ինչպես գրված է հաղորդագրության մեջ, մեկ անգամ չէ, որ դատապարտել է Թուրքիայում ահաբեկչական գործողությունները, այնուամենայնիվ հավաստացած է, որ ահաբեկչության դեմ պայքարը պետք է առաջ տարվի օրենքի շրջանակներում, մարդու իրավունքների հարգման պայմաններում: Եվրոպական միությունը ցանկանում է ընդգծել, թե կարծիքի ու տեսակետների արտահայտման ազատությունը, առավել եւս խորհրդարանի անդամների համար, բոլոր մարդկանց հիմնական ազատություններից է, որոնք ամրագրված են միջազգային բազմաթիվ փաստաթղթերում, որոնց տակ ստորագրել է նաեւ Թուրքիան: Այդ իրավունքը ժողովրդավարական երկրներում ընտրված ներկայացուցիչների խորհրդարանական անձեռնմխելիության հիմքն է: «Եվրոպական միությունը թուրքական կառավարությանը կոչ է անում հարգելու մարդու իրավունքների գծով սահմանադրական բարեփոխումներ անցկացնելու մասին նախապես կատարած իր հանձնառությունները», եզրակացնում է հաղորդագրությունը:

Հյուսիսային Կորեան շարունակում է անհանգստացնել ԱՄՆ-ին

«Հյուսիսային Կորեան գերբեն կրկնապատկել է միջուկային սպառազինությունների համար պլուտոնիում ստանալու իր արտադրական հնարավորությունները եւ առաջ է գնացել դրա համար անհրաժեշտ ռեակտորի ստեղծման ծրագիրն իրագործելու ասպարեզում», գրել է «Վաշինգտոն փոստը» վկայակոչելով ԱՄՆ-ի ռազմական գերատեսչության ներկայացուցիչների, որոնք ցանկացել են, որ իրենց անունները չհրապարակվեն, այս մասին շաբաթ օրը տեղեկացրեց ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը:

Տեսուչների վկայությամբ, գրել է «Վաշինգտոն փոստը», Յոնգբյոնում գերբեն լրիվին ավարտված է միջուկային վառելիքի վերամշակման երկրորդ գծի կառուցումը, ինչպես նաեւ «շարունակվում է ավելի խոշոր միջուկային ռեակտորի ստեղծումն արագ տեմպերով, որը կարող է գործարկվել արդեն եկող տարի: Մի շարք ամերիկացի փորձագետների կարծիքով, երկու տարում այդ ռեակտորով կարելի է այնքան պլուտոնիում ստանալ, որը բավական կլինի 10-12 միջուկային լիցք ստեղծելու համար»:

Նույն գործակալությունն ապրիլի 4-ին հաղորդում է, թե Միացյալ Նահանգներն ամեն ինչ կանեն, որպեսզի ԿԺԴՀ-ին թույլ չտան ավարտել միջուկային զինանոց ստեղծելու ծրագիրը, կիրակի հայտարարել է ԱՄՆ պաշտպանության նախարար Ուիլյամ Փերին: «Մենք չենք ուզում եւ չենք հրահրի պատերազմ Հյուսիսային Կորեայի դեմ այդ կամ որեւէ այլ խնդրի պատճառով, ԷՆ Բի Սի հեռուստաընկերության կազմակերպած զրույցի ժամանակ ասաց Պենտագոնի ղեկավարը: Բայց մենք շատ հաստատակամ դիրք կբռնենք եւ վճռական գործողություններ կձեռնարկենք: Չի կարելի բացառել, որ դրանք Հյուսիսային Կորեային կդրդեն պատերազմ սանձազերծելու: Մենք դիմում ենք դրան վտանգն աչքի առաջ ունենալով»:

Ու. Փերին հաղորդել է, որ կենտրոնական հետախուզական վարչության տվյալներով Փենյանն արդեն իր սպառազինության մեջ ունի երկու ատոմային ռումբ:

ՄՈՍԿՎԱ

Ժիրինովսկին ընտրվեց Սլավոնական ժողովուրդների միության նախագահ

ՄՈՍԿՎԱ, 3 ԱՊՐԻԼ, ՌԻԱ-ՄՆԱՐՔ: Այսօր Մոսկվայում բացվեց «Սլավոնական, ուղղափառ եւ քրիստոնյա ժողովուրդների համաշխարհային կոնգրես», որը կազմակերպել է Ռուսաստանի լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցությունը: Դրա աշխատանքին մասնակցում են Բուլղարիայի, Լեհաստանի, Սերբիայի, Սլովակիայի եւ Չեխիայի պատվիրակությունները: Կոնգրեսը ներածական խոսքով բացեց ՌԼԴԿ նախագահ Վլադիմիր Ժիրինովսկին, մասնավորապես հայտարարելով, թե 21-րդ դարը կլինի սլավոնական մշակույթի ծաղկման դար: Զեկուցումով հանդես եկավ սերբ-ռուսական բարեկամության ընկերության նախագահ Վեսելին Ջուրաշիչը:

Կոնգրեսի ընդունած հայտարարության մեջ ընդգծվում է սլավոնների ավանդական, պատմականորեն ձեւավորված շահերի, արժեքների, կրոնաբարոյական իդեալների ընդհանրությունը:

Կոնգրեսը հռչակեց Սլավոնական ժողովուրդների միությունը, որի նախագահ ընտրվեց ՌԼԴԿ նախագահ Վլադիմիր Ժիրինովսկին: Հիմնվեցին նաեւ համասլավոնական խորհրդարան եւ կառավարություն:

Նախատեսված է կանոնավորապես, երեք տարին մեկ անցկացնել սլավոնական ժողովուրդների կոնգրեսներ:

Եղանակը Հայաստանում

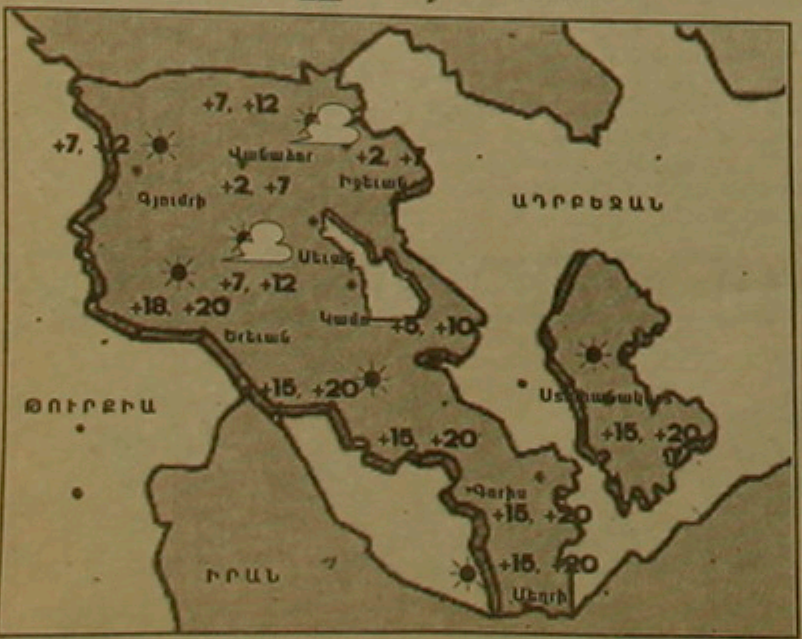

ԱՇԽԱՐՀ

Ձերբակալվեց հրեա ծայրահեղականների ղեկավարը

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 4 ԱՊՐԻԼ, WSJ: Իսրայելական ոստիկանությունը ձերբակալեց Հեբրոնի սպանդից հետո ապօրինի հռչակված հրեա ծայրահեղական ծախ կազմակերպության ղեկավարին, հակառակ որ Հեբրոնի մոտ գտնվող հրեական բնակավայրերի քաղաքացիները զգուշացրին, թե նման խստությունը տեղի հրեաներին կարող է անպաշտպանվածությունից մղված հակապաղեստինյան նոր բռնությունների տեղիք տալ: Մյուս կողմից, Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության բանբերը հայտարարեց, որ եթե արտակարգ որեւէ դեպք չխանգարի, առաջիկա 2 շաբաթվա ընթացքում Կահիրեում ընթացող պաղեստինա-իսրայելական բանակցությունները կարող են հանգել ինքնավարության հարցի շուրջ վերջնական պայմանավորվածության: Մինչ այդ, Արեւմտյան ափում եւ Գազայում երեկ պատահած բախումների հետեւանքով առնվազն 10 պաղեստինցիներ եւ իսրայելցի 2 զինվորներ են վիրավորվել:

Հուժկու պայթյուն Ստամբուլի փակ շուկայում

Շաբաթ օրը հուժկու մի պայթյուն ցնցեց Ստամբուլի փակ շուկան: Ինչպես հաղորդում են թուրքական լրատվական միջոցները, սեղանիկներից մեկում տեղադրված մեծ հզորության ռումբի պայթյունի հետեւանքով զոհվել է երկու, վիրավորվել 12 մարդ: Զոհվածները արտասահմանցի զբոսաշրջիկներ են: Վերջին 10 օրում սա հանրահայտ փակ շուկայում իրականացված երկրորդ ահաբեկչական գործողությունն է:

ՀՀ կառավարութեան «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան-23 Արշակունեաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Տպաքանակ 15 000. Պատուէր 1728 Ստորագրուած է տպագրութեան 4. 04. 1994 Գինը՝ 1 դրամ

digitised by A.R.A.R.@